

Ett stort under – Plan för konfirmandarbetet 2017

// Att leva inför Guds ansikte

Publikationer från Ev.-luth. kyrkan i Finland 61
Kyrkan och verksamheten

Ett stort under – Plan för konfirmandarbetet 2017

”Att leva inför Guds ansikte”

Publikationer från Ev.-luth. kyrkan i Finland 61
Kyrkan och verksamheten

Kyrkostyrelsen

Helsingfors 2017

Ett stort under – Plan för konfirmandarbetet 2017
”Att leva inför Guds ansikte”

© Kyrkostyrelsen

Publikationer från Ev.-luth. kyrkan i Finland 61, Kyrkan och verksamheten
Rekommendationer, anvisningar och handledningar

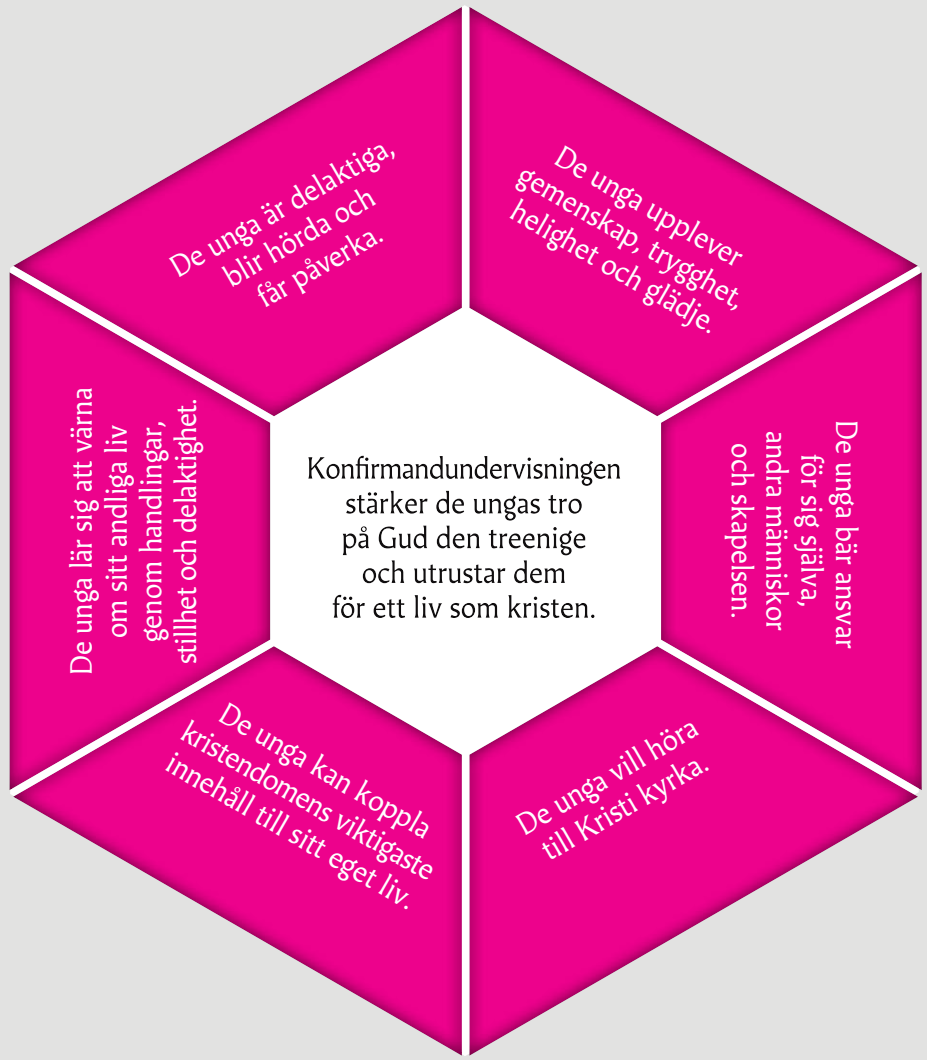
Ärendenummer: D/240/04.04.02/2016

Ombrytning: Unigrafia Oy
Layout: Jani Käsmä, www.kasma.fi
Foto: Jussi Vierimaa, www.jussivierimaa.com och sida 68 Ville Heiskanen villeheiskanen.fi

ISBN 978-951-789-583-5 (hft.)
ISBN 978-951-789-584-2 (PDF)

ISSN 2341-9393 (tryckt)
ISSN 2341-9407 (webbpublikation)

Grano Oy
Kuopio 2017

Innehåll

INLEDNING: INFÖR GUD OCH LIVETS UNDER 6

1 KONFIRMANDUNDERVISNINGENS UTGÅNGSPUNKTER OCH UPPGIFT 10
1.1 Konfirmandtiden är att leva inför Guds ansikte 11
1.2 Konfirmandundervisningen är dopundervisning 12
1.3 Konfirmandundervisningen fostrar till nattvardsfirande 13
1.4 Konfirmandundervisningen är böneundervisning 14
1.5 Konfirmandundervisningen stärker och utrustar 15
1.6 Konfirmationen är gemenskapens fest 16
1.7 Konfirmanden sänds ut 17

2 MÅLEN FÖR KONFIRMANDARBETET 18
2.1 *De unga är delaktiga, blir hörda och får påverka* 22
2.1.1 Varje ung människa är unik 22
2.1.2 De unga är delaktiga 22
2.1.3 Dialog är ett sätt att vara och tala 25
2.1.4 Mångformigt och aktivt lärande 26
2.1.5 Konfirmandtiden berör också familjen 28

2.2 *De unga upplever gemenskap, trygghet, helighet och glädje.* 29
2.2.1 Gemenskap och samvaro 29
2.2.2 En trygg konfirmandtid 30
2.2.3 Konfirmandundervisningen fostrar till medmänsklighet 32

2.3 *De unga lär sig värna om sitt andliga liv genom handlingar, stillhet och delaktighet .* 33
2.3.1 Gudstjänstlivet genomsyrar konfirmandundervisningen 33
2.3.2 Deltagande leder in i nattvarden 35
2.3.3 Bibeln är en guide till livet som kristen 36
2.3.4 Musiken är Skaparens gåva 37

2.4 *De unga bär ansvar för sig själva, andra människor och skapelsen* 39
2.4.1 Att leva som kristen 39
2.4.2 Ansvar för sig själv 40
2.4.3 Att vara medmänniska 40
2.4.4 En hållbar livsstil 42

2.5 *De unga kan koppla kristendomens viktigaste innehåll till sitt eget liv* ... 44
2.5.1 Konfirmandundervisningens centrala innehåll och studiehelheter 44
2.5.2 Utantillärande stöder delaktigheten 47

2.6 *De unga vill höra till Kristi kyrka.* 48
2.6.1 En kristen identitet 48
2.6.2 Församlingsgemenskapen gör oss starkare 50
2.6.3 Medlemskap i kyrkan gör skillnad 51

3 PLANERING OCH GENOMFÖRANDE AV KONFIRMANDARBETET ... 52
3.1 Ett mångprofessionellt team 53
3.2 Att planera och arbeta tillsammans 55
3.3 Resurser för konfirmandarbetet 56
3.4 Konfirmandundervisningens struktur 57
3.5 En skriftskola – många alternativa former 60
3.6 Konfirmandundervisning för vuxna 62
3.7 Verksamhetsmiljöns utmaningar och möjligheter 63
3.8 Lokal planering 66
3.9 Utvärdering som redskap för utvecklingen av konfirmandarbetet 67

Inledning: Inför Gud och livets under

I konfirmandarbetet står vi på många sätt inför livets under. I den kristna tron är det fråga om ett stort under, Guds stora kärlek till oss människor. Skriftskolan är varje gång ett Guds under även om den förverkligas av människor. Det är ett under att skriftskolan lyckas skapa oräkneliga berättelser om hur en tro på en levande Skapare, Jesus och den Heliga Anden stärks, förnyas, föds och syns i både de ungas och de vuxnas liv. Konfirmanderna får förundra sig över Guds verk och sin egen existens som Guds skapelser: *”Jag tackar dig för dina mäktiga under, förunderligt är allt du gör.”* (Ps. 139:14)

Ännu i dag deltar största delen av de unga i vårt land i konfirmandundervisningen. Dess popularitet är exceptionell i internationell jämförelse. Konfirmandundervisningens starka ställning är ett resultat av målmedvetna strävanden att hålla traditionen levande. Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland har redan i hundra års tid dragit upp riktlinjer för konfirmandarbetet. De första egentliga instruktionerna för konfirmandarbetet gavs av biskopsmötet 1919. Ända sedan dess har konfirmandarbetet utvecklats och planerna för konfirmandarbetet har förnyats regelbundet. Planen för konfirmandarbetet Ett stort under bygger på planen för konfirmandarbetet 2001, Livet – tron – bönen, men utvecklar den ytterligare så att den tillgodoser de behov som är aktuella i dag.

Den nya planen styr konfirmandundervisningen till att i högre grad utgå från de unga. Varje ung människa är ett under. De unga är konfirmandundervisningens subjekt och deras möjligheter att delta och bli hörda stärks medvetet. Samtidigt stärks gemenskapen under konfirmandtiden och mötet med familjerna.

Planen för konfirmandarbetet är alltså inte en egentlig läroplan, utan den vill stöda de ungas utveckling på alla områden.

Den här planen för konfirmandarbetet återspeglar en holistisk kristen människosyn och en bred och mångsidig syn på lärande. Människans liv, tron och bönen ses som en helhet, som tillsammans formar livet som kristen. Andligheten i konfirmandarbetet betonas mer än tidigare. I synnerhet utökas nattvardsfostran: under konfirmandundervisningen lär de unga sig att sköta sitt andliga liv genom att regelbundet delta i nattvarden. Konfirmandernas deltagande i församlingens verksamhet stärks genom praktiska erfarenheter av församlingslivet. Vi satsar i större omfattning än tidigare på att de unga ska uppfatta församlingen som en andlig gemenskap och förstå att medlemskapet i kyrkan kan betyda olika saker för olika människor. Konfirmationen utformas allt mer som en gemensam fest för de unga, familjerna och församlingen. Dessutom betonas att konfirmandarbetet är framtidsorienterat, både gällande den ungas liv och kyrkans liv. Planen för konfirmandarbetet är alltså inte en egentlig läroplan, utan den vill stöda de ungas utveckling på alla områden.

Planen Ett stort under ligger i linje med riktlinjerna för hjälpledarverksamheten, Underbara hjälpledare. Konfirmandarbetet och hjälpledarverksamheten är starkt förknippade med varandra.

Denna plan för konfirmandarbetet har utarbetats tillsammans med unga och anställda i olika delar av Finland. Ordförande för konfirmandarbetsgruppen var kyrkoherde Hans Tuominen (Vanda). Medlemmar i arbetsgruppen var ungdomssekreterare Tarja Liljendahl (föreningen Nuori kirkko), ledande sakkunnig Stefan Myrskog (Kyrkans central för det svenska arbetet), ungdomsarbetsledare Delila Myyry (Joensuu), sakkunnig Mika Nurmi (Esbo), lektor Jouko Porkka (Diak), pastorn för fostran Jari Pulkkinen (Tammerfors), studerande Saara Kinnunen (Kotka), kantor Ruusu Tervaskanto (Rovaniemi) och sakkunnig Jarmo Kokkonen (Kyrkans enhet för fostran och familjefrågor). Sekreterare för gruppen var sakkunnig Heli Pruuki (Kyrkans enhet för fostran och familjefrågor).

Planen för konfirmandarbetet innehåller hänvisningar till kyrkans lagstiftning och anvisningar som getts av biskoparna. Aktuella anvisningar om exempelvis dopet, nattvarden och konfirmationen finns i kyrkans centralförvaltnings webbtjänst Sacrista i avsnittet om konfirmandarbete.

Psalm 139
”Du skapade mina inälvor, du vävde mig i moderlivet.
Jag tackar dig för dina mäktiga under, förunderligt är allt du gör.
Du kände mig alltigenom,
min kropp var inte förborgad för dig, när jag formades i det fördolda,
när jag flätades samman i jordens djup.
Du såg mig innan jag föddes, i din bok var de redan skrivna,
de dagar som hade formats innan någon av dem hade grytt.
Dina tankar, o Gud, är för höga för mig, väldig är deras mångfald.
Vill jag räkna dem är de flera än sandkornen,
når jag till slutet är jag ännu hos dig.”
(Ps. 139:13–18)

Jesus välsignar barnen
Folk kom till honom med barn för att han skulle röra vid dem. Men lärjungarna visade bort dem. När Jesus såg det blev han förargad och sade: ”Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de. Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in.” Och han tog dem i famnen, lade händerna på dem och välsignade dem.
(Mark. 10:13–16)

Missionsbefallningen
Då gick Jesus fram till dem och talade till dem: ”Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar: döp dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut.”
(Matt. 28:18-20)

1.

Konfirmandundervisningens utgångspunkter och uppgift

1.1 Konfirmandtiden är att leva inför Guds ansikte

I konfirmandundervisningen är det fråga om en relation mellan Gud och människan. I psalm 139 förundrar sig människan över Guds verk och sin egen existens som en människa skapad av Gud. Även under konfirmandtiden får de unga förundra sig över livet, tacka och tillbe Gud och be om hans ledning.

Den kristna trons centrala budskap ligger i förhållandet mellan Gud och människa. Gud gav sin ende Son för att frälsa människorna som han älskar. Varje människa är skapad att leva inför Guds ansikte i en aktiv relation till Gud, som alltid är nära och bjuder in människan till sin gemenskap. Att människan är skapad och återlöst av Gud är ett stort under. I Markusevangeliet lyfter Jesus särskilt fram barnet som en förebild för dem som tror. När detta barn deltar i konfirmandundervisningen har han eller hon nått ungdomsåldern.

Det är också fråga om människans relation till sig själv, till andra människor och till hela skapelsen. Hur ska jag leva bra och rätt? Hur ska jag leva som kristen? Ingen finns till utan någon annan och ingen orkar leva ensam i världen. Människan lever inför Guds ansikte i alla sina relationer.

Att förundra sig hör också till ungdomstiden. I människans levnadslopp är ungdomen en tid av utveckling, förändring och tillväxt. Ofta betyder det både glädjande upptäckter och krävande, kanske även skrämmande, utmaningar. De unga i konfirmandgruppen kan befinna sig i väldigt olika utvecklingsskeden, vilket är en utmaning både för ledarna och i synnerhet för de unga själva.

Till ungdomen hör glädje och en kraftig livshunger, men samtidigt sårbarhet och osäkerhet. De unga söker på olika sätt bekräftelse på att de är värdefulla och att de duger. Den starka betoningen av individen i vår tid ger människor större frihet än tidigare att förverkliga sig själva, men åstadkommer också ett tryck och krav på att hävda sig och klara sig i en värld där människor ständigt jämförs. Räcker jag till? Är jag vacker och underbar? Älskar någon mig?

Kärnan i kyrkans budskap skapar en motkultur. Man behöver inte hävda sig. Man behöver inte först förändras eller se bra ut för att känna att man duger. Budskapet till en människa som frågar om han eller hon duger är klart: Gud som är din Skapare har gjort dig till precis den du är – och välkomnar dig alltid in i sin gemenskap. I sitt

I sitt förhållande till människan visar
Gud kärlek till den människa som Han gett livet.
Denna kärlek påminner om faders- eller moderskärleken.
Den ställer inga villkor.

förhållande till människan visar Gud kärlek till den människa som Han gett livet. Denna kärlek påminner om faders- eller moderskärleken. Den ställer inga villkor.

Ur människans synvinkel består relationen till Gud av tro och tillit och av att klamra sig fast vid Guds löften. Det är fråga om att ödmjuka sig så att man förstår sin egen ofullkomlighet och sitt beroende. Guds Ande öppnar människans hjärta om och om igen för att kunna ta emot Guds nåd och kärlek.

Det är viktigt att de unga under konfirmandtiden kan uppleva att deras liv är ett värdefullt under. De kan också lära sig att vara tacksamma gentemot den som har gett dem livet och medvetet söka Guds ledning i sitt liv. Konfirmandtiden är en bra tid att fundera över sina val och värderingar, relationen mellan människan och Gud, frågor som gäller synd och nåd, försoning och frälsning, livets, dödens och uppståndelsens hemlighet, respekt och kärlek gentemot andra människor, framtiden och hoppet om himlen.

Konfirmandundervisningen är en skola för livet som öppnar ett perspektiv mot evigheten. Jesus har lovat att döden inte har makt över den som tror på honom. Nu lever vi inför Guds ansikte, men en gång får vi se Gud ansikte mot ansikte.

1.2. Konfirmandundervisningen är dopundervisning

Konfirmandundervisningen är avsedd för dem som har tagit emot det kristna dopet eller som förbereder sig för dopet. Jesus gav oss dop- och missionsbefallningen: *”Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar: döp dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut.”* (Matt. 28:18–20)

Dopet är en helig förrättning, ett sakrament och ett mysterium där Gud verkar. I samband med dopet läses ofta psalm 139: *”Du såg mig innan jag föddes”* (v. 16). Konfirmandtiden kan delvis vara en påminnelse om dopet: att gå tillbaka till det löfte och den gåva som den unga har fått eller kan få i dopet. Samma psalm citeras ibland också under en jordfästning: *”i din bok var de redan skrivna, de dagar som hade formats innan någon av dem hade grytt.”* (v. 16)

Den som döps får del av Guds nåd och blir Kristi lärjunge och medlem i församlingen. Enligt katekesen kallar Gud var och en av oss vid namn och gör oss till sina egna. Det betyder att vi blir medlemmar i den globala kristna kyrkan. I dopet är alla människor lika. Där behövs ingen kunskap eller färdighet och den döptes attityd inverkar inte på dopets värde. Dopet är Guds verk och bär hela livet ut. *”Var inte rädd, jag har friköpt dig, jag har gett dig ditt namn, du är min.”* (Jes. 43:1)

I dopet skänker den Heliga Anden tron och genom tron kan människan ta tag i Guds löften. Tron är ett under och ett mysterium, en gåva av Gud den treenige. I Katekesen står det *”Dopets förbund håller också när vår tro vacklar”*. Även församlingen är ett under. Församlingen lever, förändras och utvecklas från en generation

till en annan – den uttrycker Kristi nåd och Guds kärlek på jorden för ständigt nya människor. I Kristi församling finns det möjlighet för människor av alla slag och i alla åldrar att växa och att vara nära både varandra och Gud. Dopet förpliktar oss att sätta vår tillit endast till Kristus och leva efter hans exempel.

Konfirmandgruppen är en församling som är samlad för att läsa Bibeln, fira gudstjänst och nattvard, be och lära sig tillsammans. I allt det här lever de unga under konfirmandtiden ständigt ansikte mot ansikte med Gud och Guds verklighet. Den tro de fått i dopet kan växa sig starkare eller så leds de av den Heliga Anden till tro på Gud.

Konfirmandundervisningen är allt oftare även dopundervisning. Den unga kan döpas redan i början av konfirmandtiden. Tidpunkten för dopet diskuteras med den unga och föräldrarna eller vårdnadshavarna och bedöms från fall till fall. Även en ung människa som inte är döpt kan uppleva Guds närhet. Att den unga deltar i konfirmandundervisningen är redan i sig ett uttryck för att Guds Ande verkar i den ungas liv.

1.3 Konfirmandundervisningen fostrar till nattvardsfirande

I Bibeln är måltidsgemenskapen ett viktigt tecken på gemenskap, vänskap och förtroende. I urkyrkan möttes de kristna *”varje dag troget i templet, och i hemmen bröt de brödet och höll måltid med varandra i jublande, uppriktig glädje.”* (Apg. 2:46)

Nattvardens sakrament är en helig måltid som Jesus instiftat och som är avsedd för varje kristen för att stärka tron. Nattvarden är ett mysterium där Gud verkar. Man får delta i nattvarden även om man inte till fullo förstår dess betydelse – nattvardens innebörd grundar sig på vad Kristus har gjort, inte på tron eller kunskapen hos den som delar ut eller tar emot nattvarden.

Människan kommer till nattvardsbordet med hela sitt liv – även med sin synd, sin kärlekslöshet och sin otro. Vid nattvardsbordet får människan ta emot Guds nåd och kärlek i Kristi kropp och blod. Katekesen säger att *”Kristi kropp, som är livets bröd, ger näring och styrka för det andliga liv som har fått sin början i dopet. Kristi blod är ett ’odödlighetens läkemedel’, som helar oss och skänker oss evigt liv.”*

Konfirmandundervisningen har sina rötter i en förberedelse till att självständigt delta i nattvarden. Barnen kan delta i nattvarden tillsammans med sina föräldrar eller någon annan som deltar i barnets kristna fostran. Under konfirmandtiden får konfirmanderna också delta i nattvarden i den gemensamma gudstjänsten tillsammans med konfirmandledaren. Konfirmandgruppen ska gärna delta i nattvarden ett flertal gånger under konfirmandtiden. Då ges nattvardsundervisningen redan i början av konfirmandtiden. För den som av någon fysisk orsak har svårt att ta emot nattvarden är det särskilt viktigt att delta i nattvarden före konfirmationen. Deltagandet i nattvarden bör alltid vara frivilligt. Man kan också komma till nattvardsbordet för att bli välsignad. Jesus säger: *”Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor; jag skall skänka er vila.”* (Matt. 11:28)

1.4 Konfirmandundervisningen är böneundervisning

Livets frågor och utmaningar, tron på Gud och bönelivet står i en intim växelverkan med varandra. Gud verkar hela tiden i vår vardag och vi kan tala om allt för honom när vi ber. Andligheten, tron och bönen är närvarande i den kristnas vardag och fest. De är lika nödvändiga för det kristna livet som andningen är oundgänglig för varje levande varelse. Det andliga livet är ett ständigt växande i förhållandet till Gud. Ibland sker tillväxten som en vågrörelse.

Under konfirmandtiden lär sig de unga att på olika sätt sköta sitt andliga liv. Det är bra om bönelivet genomsyrar hela konfirmandprocessen som något naturligt och självklart. Regelbundna stunder för stillhet, andakter och tideböner skapar en rytm i konfirmandundervisningen som lär de unga att föra en dialog med Gud om händelserna i sitt liv och vad de funderar över.

I konfirmandundervisningen används Bibeln flitigt. I katekesen står det att *”När vi läser och lyssnar till Guds ord, väcker den heliga Anden förtröstan och frimodighet hos oss.”* Konfirmanderna läser och lyssnar till Bibeln under gudstjänster, andaktsstunder och andra arbetspass. I bibelgrupper läser man Bibeln och diskuterar innehållet. Det är viktigt att de unga får spegla sitt eget liv mot Bibeln och får hjälp med att förstå Bibeln.

Under konfirmandtiden lever man i en gudstjänstgemenskap. Gudstjänsten är en trygg mötesplats där Gud talar till oss människor och lyssnar på oss och där vi talar till Gud och lyssnar på honom. Gudstjänsten talar genom ord, musik och tystnad. I gudstjänsten och i annat andakts- och böneliv tjänar Kristus själv sin församling och sänder ut den för att tjäna andra. Småningom lär sig de unga att stilla sig inför Gud både ensamma och tillsammans med andra. Samtidigt lär de sig mer om hurdan Gud är och vad tron betyder i praktiken. På detta sätt styr bönelivet under konfirmandtiden de unga att älska sin nästa både under konfirmandtiden och i det övriga vardagslivet.

När man planerar och genomför gudstjänster och andakter tillsammans blir gudstjänsten småningom bekant och förståelig för de unga. Det som upprepas börjar kännas tryggt och naturligt. När trosbekännelsen, Herrens bön och Herrens välsignelse läses varje dag blir de en del av de egna färdigheterna som gör det naturligt

Andligheten, tron och bönen är närvarande i den kristnas vardag och fest.

även i fortsättningen att delta i församlingens gudstjänstliv och vårda sitt eget andliga liv. Det är viktigt att bönelivet under konfirmandtiden är mångsidigt och regelbundet samt att man kan be enkelt och fritt. Bönemoment får gärna finnas med vid varje samling.

1.5 Konfirmandundervisningen stärker och utrustar

Konfirmandarbetets verksamhetsidé är: **Konfirmandundervisningen stärker de ungas tro på Gud den treenige och utrustar dem för ett liv som kristen.**

Verbet **stärker** i verksamhetsidén anknyter till den lutherska dopteologin. Konfirmandundervisningen stärker de unga och deras relation till Gud. Konfirmandundervisningens uppgift är att hjälpa de unga att leva och förstå den tro som de har blivit eller kan bli delaktiga av i det heliga dopet.

Konfirmandundervisningen ger de unga redskap att leva som kristna nu och i framtiden. Konfirmandundervisningen **utrustar** de unga att sköta sitt andliga liv, förstå sakramenten, hantera förhållandet mellan tro och vetande samt att känna och läsa Bibeln. Konfirmandundervisningen utrustar och kallar de unga till församlingsmedlemskap och till att växa som kristna – något som fortsätter hela livet igenom. Konfirmandtiden utrustar dem för att kunna göra etiska bedömningar i olika vardagliga situationer: att visa kärlek till sina medmänniskor, förverkliga kristna värderingar i vardagen och bära globalt ansvar. Med sitt budskap om Guds närvaro och ledning som ger oss hopp om frälsning och evigt liv stärker och utrustar konfirmandundervisningen de unga också för de tyngsta livsskedena. *”Ännu när ni blir gamla är jag densamme, ännu när ni grånat skall jag bära på er. Jag har skapat er, jag skall lyfta, bära och rädda er.”* (Jes. 46:4) Tron på Gud den treenige innebär framför allt tillit, kunskap och hörsamhet. Tro innebär en befriande tillit och förtröstan på Gud. Eftersom människan har svårt att lita på någon hon inte känner, förutsätter tron också kunskap om vem Gud är och vad han har gjort för mig. Tron leder till att man vill lyssna till Gud och söka hans goda vilja i sitt eget liv och i det gemensamma livet.

Världen har förändrats i snabb takt under några decennier såväl på lokal nivå som nationellt och globalt. För att förstå de här förändringarna behöver vi ibland beakta religionernas och livsåskådningarnas roll. I skriftskolan lär sig konfirmanderna religiös läskunnighet och ekumenik. De får också verktyg för att möta ateism och religionslöshet. När man känner sin egen bakgrund och sin kyrkas tro underlättar det möten med människor som tror och tänker på ett annat sätt. Konfirmandundervisningen utrustar de unga för ett liv som kristna och lutheraner i världen.

I sista hand stärker och utrustar Gud själv de unga under konfirmandtiden. Gud bär hela konfirmandprocessen.

1.6 Konfirmationen är gemenskapens fest

Konfirmationen är en fest för konfirmanderna, deras släktingar, vänner och hela församlingen. De unga bekänner sin tro tillsammans med församlingen. De ansluter sig till församlingens gemensamma tro och utgör därmed länkar i kedjan som förenar generationerna. De ber med församlingen och församlingen ber för dem. Konfirmationen är ett unikt tillfälle där Gud välsignar och utrustar de unga både som individer och som en del av församlingen. Varje ung människa är helig och ett under. Konfirmationen är en fest där vi firar att just dessa unga på ett underbart sätt får vara Guds barn. Det är delaktighetens och gemenskapens fest.

Konfirmationen är inte ett fristående element utan en naturlig fortsättning på konfirmandtiden. Hela konfirmandtiden kan ses som en lång förberedande process som leder till konfirmationen. Det är bra att i god tid under konfirmandtiden planera konfirmationen tillsammans med de unga. När de själva får planera och förverkliga konfirmationen är slutresultatet ofta mångsidigare än om de anställda planerar gudstjänsten ensamma. En konfirmation som utgår från de unga och gör dem delaktiga behöver innehålla element som ger mångsidiga upplevelser och erfarenheter som aktiverar både känslorna och sinnena. De unga utarbetar också innehållet i bönerna under konfirmationen, ber själva och tar emot församlingens förbön. Det är bra att vid konfirmationen be för varje konfirmand genom att nämna hans eller hennes namn.

I konfirmandgruppen kan det finnas unga som av en eller annan orsak inte kan eller vill bli konfirmerade. De erbjuds ändå möjlighet att delta i gudstjänsten och uppmuntras att komma med i församlingens verksamhet.

Det är viktigt att de unga känner till vilka rättigheter de får efter konfirmandtiden och konfirmationen. Den som har slutfört skriftskolan kan få kyrklig vigsel till äktenskap. Konfirmationen ger rätt att självständigt delta i nattvarden och vara fadder. Konfirmationen ger också de unga rätt att kandidera i församlingsval när de fyllt 18 år.

Konfirmationen är inte ett fristående element utan en naturlig fortsättning på konfirmandtiden.

1.7 Konfirmanden sänds ut

Under konfirmandtiden kan de unga uppleva Guds närvaro och tilltal och avsikten är att de ska vilja ta del av församlingsgemenskapen även i fortsättningen. Att växa i tro, hopp och kärlek och förstå trons innebörd på ett allt djupare plan är en process som pågår livet ut.

Konfirmandtiden är en del av livet som kristen. Man deltar inte i konfirmandundervisningen för konfirmandundervisningens skull utan för livet – både för det jordiska och för det eviga livet. Konfirmandundervisningen påminner de unga om den framtid och det hopp de har i Gud och som Guds barn. Gud kallar och sänder ut de unga att leva som kristna, som medlemmar i församlingen och Kristi kyrka i alla livsskeden. Att vara hjälpledare är för många unga den första möjligheten att ta ansvar i församlingen.

Konfirmandundervisningen och konfirmationen ger de unga rättigheter men också en uppgift. De kristnas uppgift i världen är förknippad med både mission och diakoni, med tro och kärlek. Att leva som kristen är att leva som utsänd.

Varje kristen och hela församlingen är utsänd att förverkliga Guds kallelse i sin egen vardag. I bästa fall kan konfirmandundervisningen stödja den unga att hålla hoppet levande, hitta sin kallelse och uppleva livet som meningsfullt. Det är fråga om att den kristna identiteten stärks. Kallelserna kan vara många i livet – till exempel kallelsen att vara medmänniska, vän, förälder eller förebedjare. *”Låt allt vad ni gör i ord eller handling ske i herren Jesu namn och tacka Gud fadern genom honom.”* (Kol. 3:17)

2.

Målen för konfirmandarbetet

Konfirmandundervisningen stärker de ungas tro på Gud den treenige och utrustar dem för ett liv som kristen.

I målen uttrycker vi vad vi strävar efter i konfirmandundervisningen. Konfirmandarbetets verksamhetsidé genomförs i enlighet med de sex målen. De har formulerats ur den ungas synvinkel. Eftersom konfirmandundervisningen för det mesta genomförs i grupp skrivs målen i pluralform. I målen lyfter vi fram de ungas delaktighet och rättigheter, känsla och erfarenhet, andlighet, etik, kunskap och medlemskapet i kyrkan. Målen uttrycker kyrkans strategiska avsikter och riktlinjer för konfirmandarbetes innehåll och arbetsformer.

Målen för konfirmandundervisningen:

De unga är delaktiga,
blir hörda och får påverka.

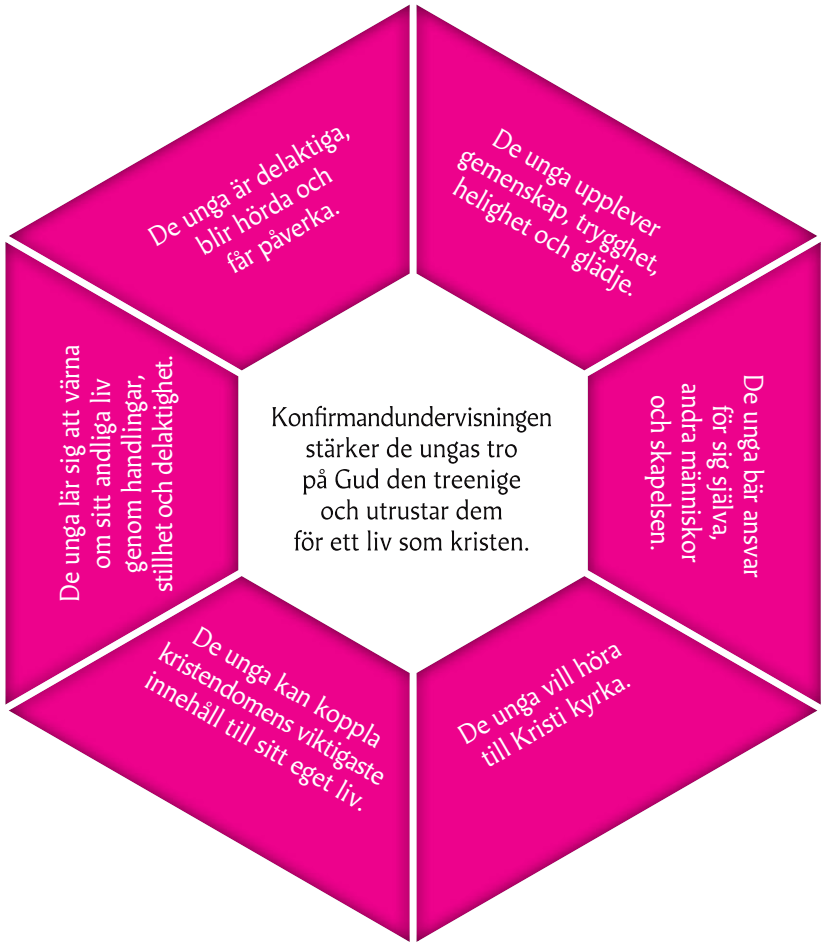
De unga upplever gemenskap, trygghet,
helighet och glädje.

De unga lär sig att värna om
sitt andliga liv genom handlingar,
stillhet och delaktighet.

De unga bär ansvar för sig själva,
andra människor och skapelsen.

De unga kan koppla kristendomens
viktigaste innehåll till sitt eget liv.

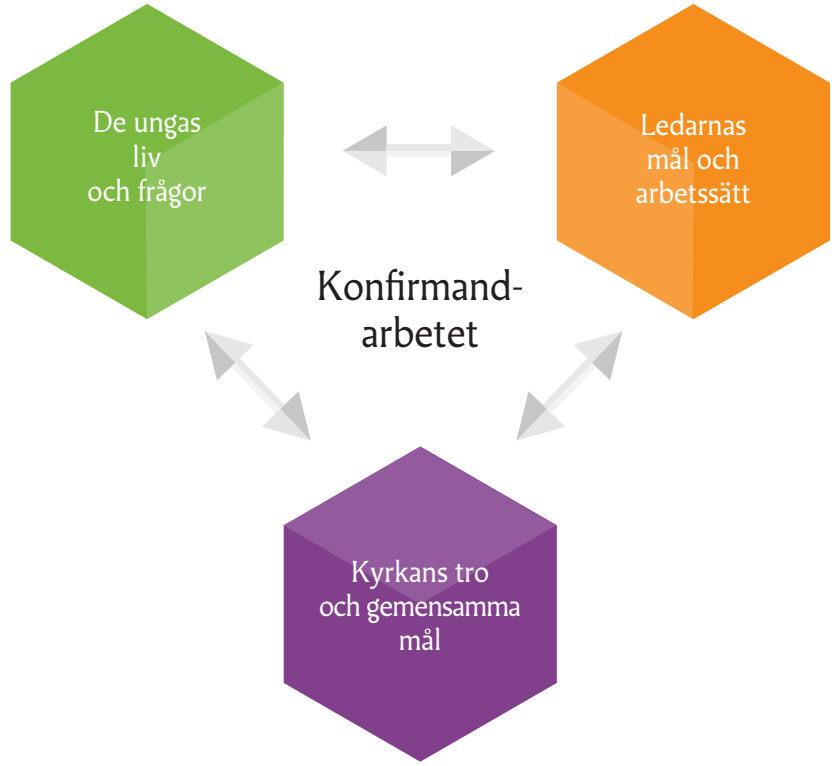
De unga vill höra till
Kristi kyrka.

Alla sex målen genomsyrar vardagen och allt det man gör tillsammans under konfirmandtiden. Varje mål berör människans liv och livsfrågor samt tron och bönen. De sex målen understryker att gemenskapen är en viktig del av konfirmandundervisningen. Om de sex målen nås stärker de upplevelsen av gemenskap och samhörighet.

Alla målen är lika viktiga och kopplade till varandra på många sätt. I denna plan har till exempel synen på lärandet formulerats i anslutning till målet om delaktighet, men det ingår i alla mål. Under konfirmandtiden sker lärandet hela tiden och i alla situationer.

Målen har formulerats utgående från kyrkans gemensamma mål men också från önskemål från konfirmander och konfirmandernas familjer, ledarna och hjälpledarna samt den lokala församlingen.

Dessa tre aspekter bör stå i växelverkan med varandra. Det är viktigt att ledarna samtalar om målen med de unga. De unga ska också ha tillfälle att uttrycka sina egna önskemål och förväntningar på konfirmandundervisningen. Respekt för de ungas självbestämmanderätt är en viktig utgångspunkt när målen ställs och i arbetet för att nå dessa mål. Samtal ökar öppenheten, förtroendet och känslan av delaktighet.

Om olika parters mål inte har uttryckts i ord kan ledarna omedvetet prioritera sina egna mål på bekostnad av de ungas och kyrkans gemensamma mål. En diskussion om de olika parternas önskemål och strävanden stärker ledarnas kunnande och gör konfirmandarbetet tryggare.

När man bedömer hur målen har nåtts är det nödvändigt att fundera över hur de bäst skulle kunna främjas uttryckligen på lokal nivå. Hur beaktas till exempel familjernas förväntningar, skolsamarbetet och församlingens verksamhetskultur? Förutom de sex målen för konfirmandarbetet kan den lokala församlingen fastställa sina egna prioriteringar eller lägga till ett eget aktuellt mål.

2.1 *De unga är delaktiga, blir hörda och får påverka*

2.1.1 Varje ung människa är unik

De unga bör stå i centrum för konfirmandundervisningen. Konfirmandundervisningen är avsedd för dem. Målen för konfirmandundervisningen, planeringen, strukturerna och verksamheten bör hjälpa de unga att inhämta kunskap och mogna som kristna. Samtidigt utgör konfirmandundervisningen kyrkans dopundervisning och är därför en viktig del av kyrkans självförståelse.

”Ett stort under” hänvisar med psalmens ord till att alla och alla slags människor är värdefulla. De unga har rätt att blir sedda, bekräftade och respekterade precis som de är i konfirmandundervisningen. Varje ung person är viktig och intressant som individ. Alla har fått en personlig kallelse.

Samtidigt är skriftskolan och församlingen gemenskaper. De unga är en del av gemenskapen – en del av sin egen grupp och sin församling. De är kallade till gemenskap med andra människor och med Gud, både under konfirmandtiden och därefter, livet ut. Jesus mötte och kallade många slags människor och accepterade dem.

Ingen mognar och inhämtar insikter i ett tomrum. Under ungdomstiden har vännerna, gruppen och gemenskapen som formas under konfirmandtiden en särskild betydelse. Det är viktigt att stödja uppbyggandet av en gemenskap. De vuxnas uppgift i de ungas gemenskaper är i första hand att handleda och skapa förutsättningar, inte att själva alltid vara aktiva och handla. De vuxna skapar också förutsättningar för att de unga i en trygg miljö ska kunna göra sin egen person sedd och hörd i gruppen.

2.1.2 De unga är delaktiga

Delaktighet är både att handla och påverka, att finnas till och höra till gemenskapen. Delaktighet betyder att varje ung person kan vara med och planera, genomföra och utvärdera konfirmandundervisningen. Här har alla unga något att ge. Möjligheten till delaktighet och medverkan i diskussioner och beslutsfattandet i gemenskaper man själv uppfattar som viktiga är avgörande för en människas identitetsutveckling. Det är fråga om en grundförutsättning för att mogna och utvecklas. Genom att delta lära man sig vara och leva tillsammans.

Känslan av samhörighet är extremt viktig i konfirmandundervisningen; att få känna att det finns en plats för mig. Jag kan uppleva att jag tillhör gruppen. En personlig upplevelse av att bli hörd och sedd som den man är hör till det viktigaste i upplevelsen av delaktighet. Samtidigt betyder delaktighet också gemenskap: under konfirmandtiden tillbringar man tid tillsammans och gör saker tillsammans.

Under konfirmandtiden kan man stöda de ungas delaktighet till exempel genom att låta dem planera och påverka, stöda deras individualitet och kunnande, öka deras kunskaper och färdigheter och ge dem lämpligt med ansvar.

Det är bra att uppmuntra de unga att fundera över sina egna önskemål och behov och ge uttryck för dem. De ungas delaktighet kan stärkas aktivt genom att man lyssnar till deras erfarenheter och tankar – och tar dem på allvar. Delaktighet är en känsla av att själv få bestämma sin egen roll, sina önskemål och sina behov. Konfirmanden får själv planera och bedöma: *”Vad ska jag välja och vad vill jag? Vad är viktigt för mig? Varifrån kommer jag och vart vill jag gå?”*

De unga kan utmanas att aktivt fundera över och göra en självvärdering i förhållande till konfirmandundervisningen. Skriftskolan är församlingens skola som i fråga om till exempel innehållet eller målen inte helt kan bestämmas av de unga: i konfirmandundervisningen diskuteras huvudpunkterna i den kristna tron. Samtidigt är det viktigt att de unga får sin röst hörd. Man kan be de unga att ställa upp egna mål för konfirmandundervisningen: *”Vad kan jag få ut av konfirmandtiden? Vad vill jag medvetet lära mig om Gud, kyrkan, mig själv, andra människor? Vad kan det få för följder om skriftskolan blir en riktigt bra tid ?”*

Å andra sidan har de unga också rätt att delta i konfirmandundervisningen utan några särskilda egna mål. Delaktighet är inte endast att agera utan också att bara vara och att ta emot. Det är frihet att välja själv. För att delta räcker det med att bara vara, om detta är bra för den unga.

Till delaktigheten hör också tillgänglighet och jämlikhet. Alla slags unga är välkomna att delta i konfirmandundervisningen och därför ska den också vara tillgänglig för alla unga. Ungefär en femtedel av de unga har behov av stöd för lärandet. Alla andra drar också nytta av att olika behov beaktas. Konfirmandundervisningen skall vara delaktiggörande och inkluderande. Detta betyder att alla slags unga kan vara med – beroende på situationen även delvis eller helt i samma undervisningsgrupper. Konfirmandundervisningen gör inte skillnad mellan människor, utan alla är lika värdefulla och accepterade. Samtidigt är skriftskolor som är anpassade till specialgrupper, till exempel personer med kognitiva funktionshinder eller teckenspråkiga, ibland motiverade och nödvändiga för de unga själva.

2.1.3 Dialog är ett sätt att vara och tala

Ord skapar verklighet. Hur man talar och hur man betraktar andra under konfirmandtiden är av stor betydelse. Ordvalen stärker erfarenheten av att vara delaktig eller att bli lämnad utanför.

Konfirmandundervisningen bör utvecklas mot ett så kallat dialogiskt sätt att vara och lära. Det innebär en form av interaktion som karaktäriseras av växelverkan, empati och medkänsla. Det är ett sätt att kommunicera med varandra och stå i ett ömsesidigt förhållande. Båda tar hänsyn till varandra, lyssnar på varandra och sätter sig in i varandras situation. I grund och botten är det fråga om ett holistiskt sätt att vara, att bli medveten både om sitt eget och den andras tänkande och sätt att uppleva. Det dialogiska sättet att vara tillsammans stärker tryggheten och upplevelsen av att bli sedd och bekräftad. Samhörighetskänslan stärks.

Det dialogiska sättet omfattar tanken att ingen äger sanningen utan att vi tillsammans är på väg mot den. Till en dialog hör strävan att förstå tillsammans. Den förutsätter inte identiska tankar eller utgångspunkter utan respekterar individualitet och olikhet. Dialogen kvävs när någon kommer med det rätta svaret utan att lämna plats för andra tankar. I konfirmandundervisningens samtal ska det finnas utrymme för de ungas egna tankar och frågor. Det krävs också en lugn och stressfri atmosfär och ett intresse för andra.

Ett dialogiskt angreppssätt stöder lärandets sociala karaktär. Att lära sig innebär ofta en personlig dialog på många nivåer. I konfirmandundervisningen går man igenom viktiga frågor i den kristna tron, men för att de ska kunna vara betydelsefulla för de unga måste innehållet föra dialog med deras egna livsfrågor. Det är viktigt att den unga själv processar innehållet för att lärandet ska fördjupas från teoretisk kunskap till en djupare insikt. Via individens inre dialog och den yttre dialogen inom gruppen kan de unga förstå betydelsen av det centrala innehållet i den kristna tron och bearbeta olika frågor på ett personligt plan.

Andlighet är också en dialog mellan människan och Gud, mellan individen och gemenskapen, mellan kyrkans tro och individens tro. När de unga känner sin egen religion är de utrustade att föra dialog med andra människor och olika världsåskådningar.

Den förutsätter inte identiska tankar eller utgångspunkter utan respekterar individualitet och olikhet.

2.1.4 Mångformigt och aktivt lärande

Lärande är en del av människans holistiska, livslånga utveckling. Det är också nödvändigt för att tillsammans bygga ett gott liv. Lärande är aktivt handlande och ska ses utifrån individens förutsättningar, till exempel tidigare erfarenheter och olika kunskaper och färdigheter. Lärande är också växelverkan där individen lär sig tillsammans med andra. I konfirmandarbetet sker lärandet i växelverkan med gruppen och ledarna under hela konfirmandtiden, i alla situationer och alla miljöer. Att se och ta hänsyn till individernas behov – till exempel behov av stöd eller brist på motivation – utesluter inte samhörighetskänslan eller växelverkan, utan de är bara olika sätt att betrakta samma helhet.

Gemensamt lärande sker när gruppen medvetet tillsammans försöker undersöka och förstå det innehåll som tas upp till exempel med hjälp av en dialogisk diskussion. I den gemensamma processen bygger man tillsammans upp ny kunskap som inte kan begränsas till en viss individs egen kunskap. När man tänker och diskuterar tillsammans deltar alla i processen mer eller mindre aktivt. På detta sätt drar de unga nytta av varandras kunskap, erfarenheter och färdigheter samtidigt som var och en lär sig mer. I konfirmandundervisningens gemensamma lärande är det viktigt att det uttryckligen är en process. Viktigt i den processen är att man delar ansvaret, att alla deltar och att de gemensamma funderingarna tydliggörs. Församlingen är en gemenskap och tillsammans lär de unga sig bli medlemmar av denna gemenskap.

Hjälpledarnas roll i det gemensamma lärandet är mycket viktig. Konfirmanderna iakttar noggrant hjälpledarnas åsikter, attityder, beteende och sätt att uttrycka tron. Samtidigt är det bra att komma ihåg att även hjälpledarna är unga. Förutom att de sköter sina uppgifter lär de sig också och utvecklas tillsammans.

Det bör vara intressant och motiverande för de unga att lära sig. Konfirmandens värderingar och känslor styr alltid inlärningsprocessen och därför är det viktigt att man lyssnar och beaktar dessa. I bästa fall väcker lärandet också positiva känsloerfarenheter såsom glädje – som inspirerar konfirmanden att ytterligare utveckla sitt kunnande.

Det är viktigt att det som de ska lära sig och behandla är förknippat med deras eget liv. De unga måste få känna att de diskuterar och funderar över frågor som är viktiga och verkliga för dem. Undervisningen ska vara tillräckligt utmanande, men ändå anpassad efter ungdomar. Om de unga får en uppfattning om målen med olika arbetssätt är det lättare för dem att uppleva målen som meningsfulla.

De ungas motivation för att lära sig föds och stärks när de känner att de får uttrycka sina personliga åsikter men samtidigt känner samhörighet med andra. Motivationen stärks ytterligare när de upplever att de utvecklas eller har nytta av det de lär sig. Det är viktigt att medvetet främja de ungas motivation och uppmana dem att tänka, delta och göra själva.

Lärandet ska helst vara länkat till de ungas tidigare kunskaper, attityder och färdigheter. Det är bra att hjälpa de unga att reflektera över sina erfarenheter. De kan fördjupa sin förståelse och lär sig när de får hjälp med att sammanbinda det nya med sina tidigare uppfattningar och insikter. Ledarna ska hjälpa de unga att strukturera detaljerna i större helheter.

Uppmuntran och positiv feedback stöder både lärandet och utvecklingen av en positiv självbild hos de unga.

2.1.5 Konfirmandtiden berör också familjen

Konfirmandens närmaste krets deltar mer eller mindre i den ungas konfirmandprocess. Föräldrarna kan dra sig till minnes händelser från den egna konfirmandtiden och fundera över sin roll som föräldrar och sitt förhållande till barnet som nått konfirmandåldern. Kanske väcks tankar om ens eget förhållande till kyrkan och tron. Konfirmationen och festen därefter är viktiga för många familjer. Konfirmationsfesten ger föräldrarna, faddrarna, mor- och farföräldrarna och andra närstående en fin chans att visa sin kärlek och sin uppskattning för den unga.

För många unga är hemmet en tillflyktsort och familjen den gemenskap som de under konfirmandlägret kan sakna. Samtidigt är hemmet och familjen den nära gemenskap som de frigör sig från under ungdomsåren. Konfirmandtiden kan ge de unga en trygg plats där de kan fundera över sin familj, sin bakgrund och från vilken situation de ska bege sig ut i livet. Under konfirmandtiden börjar många unga förstå och uppskatta sina föräldrar och sin familj mera och relationen till dem blir bättre. Ena stunden kan de unga längta hem från konfirmandlägret och i nästa stund kan de ha behov att markera sin självständighet.

Det finns dock många slags hem. Situationen i hemmet och familjen kan vara en mycket smärtsam sak för en del och konfirmandtiden är en viktig motvikt till detta. Konfirmandledarens roll som en trygg vuxen kan ha en omvälvande betydelse i den ungas liv.

Det är viktigt att ledaren kan ta familjernas och deras olika situationer på allvar utan att rygga för olikhet och inte heller för svårigheter och problem. Det är nödvändigt att konfirmandledarna lär känna familjerna i någon mån och därför är föräldrakvällar eller familjedagar en viktig del av skriftskolan. Man har också fått positiva erfarenheter av att ledarna har besökt konfirmandernas hem och bjudit in föräldrarna eller vårdnadshavarna till ett personligt möte, en ”föräldrakvart”. Via dessa möten lär ledarna känna familjerna och samtidigt även de unga bättre. De möten som är avsedda för föräldrar och familjer ska dock skötas finkänsligt. De ska inte vara pinsamma erfarenheter eller orsaka känsla av ensamhet för sådana unga som skäms över sina föräldrar eller vars föräldrar av en eller annan orsak inte är med.

Det är viktigt att möta föräldrarna, men samtidigt bör man beakta de ungas individuella behov och behov av självständighet i förhållande till familjen. När man berättar om skriftskolan för föräldrarna ska man samtidigt respektera att konfirmandtiden på många sätt är den ungas *”egen grej”*.

2.2 *De unga upplever gemenskap, trygghet, helighet och glädje.*

2.2.1 Gemenskap och samvaro

Trygghet och förtroende är sammanflätade element. De hör dessutom ihop med upplevelsen av gemenskap och glädje. Konfirmandgruppen är den samlade församlingen. När den är som bäst präglas den av trygghet, förtroende, glädje och samhörighet. De unga får uppleva gemenskap med Gud och varandra. De gläder sig över att vara tillsammans och får kraft av det.

Det är på många sätt betydelsefullt och viktigt att på olika sätt värna om samhörigheten och gruppmedlemmarnas gemenskap och sammanhållning. Ledaren kan stöda uppkomsten av en trygg och öppen atmosfär genom att själv visa att han eller hon accepterar gruppens medlemmar, är öppen och visar förtroende. Gruppanpassning är en resa där det viktiga är vars och ens upplevelse av att bli sedd och hörd, accepterad och få vara en viktig del av gruppen. Viktigt för gruppanpassningen är att uppmuntra till öppenhet och respekt för andras åsikter. En trygg och avspänd atmosfär får även blygare medlemmar att tala och delta.

Glädje hör också till lärandet. I konfirmandundervisningen kan de unga uppleva att de hittar någonting viktigt, att de lär sig för livet sådant som är betydelsefullt för dem själva, att de gläder sig över sin existens på ett nytt sätt. Att prata, skämta, leka, spela, idrotta och vara tillsammans även under fritiden är viktigt. Detta har ett egenvärde som förstärkare av gemenskapen och sammanhållningen. Humor är en bra indikator på stämningen och ett sätt att korrigera den. Skratt och glädje förenar, frigör och får människor att slappna av. Därigenom skapas en atmosfär av öppenhet, förtroende och gemenskap.

Glädjen är också andlig och hör till evangeliet, till att vara Guds barn. *”Andens frukt däremot är kärlek, glädje, frid, tålamod, vänlighet, godhet, trohet, mildhet och självbehärskning.”* (Gal. 5:22–23)

Det är på många sätt betydelsefullt och viktigt att på olika sätt värna om samhörigheten och gruppmedlemmarnas gemenskap och sammanhållning.

2.2.2 En trygg konfirmandtid

Upplevelsen av trygghet eller otrygghet är något man minns från konfirmandtiden: Trivdes jag i skriftskolan? Hur upplevde jag den och hur var den? Denna upplevelse kan skapa en uppfattning om huruvida församlingen är något för mig och huruvida jag upplever gemenskap med andra kristna.

I en trygg grupp finns det goda förutsättningar att lära känna varandra bättre och bli vänner med varandra. Den som är otrygg är rädd för förändringar och drivs därför av ett behov av att försvara sig och klamra sig fast vid det befintliga. Den kristne har sin trygghet i Gud och evangeliet som har kraft att förändra människan. Denna förändringskraft kan ta sig uttryck till exempel i att man lindrar ensamhet, ingriper i mobbning och accepterar olikhet.

Konfirmandtiden ska vara trygg för de unga på alla sätt. Det betyder att individens och dennes gränser respekteras på alla mänskliga plan: det fysiska, psykiska, andliga, emotionella, sexuella och sociala. En trygg konfirmandgrupp är en gemenskap där de unga får lita på att de är respekterade och älskade precis sådana som de är. En trygg konfirmandtid byggs upp av många små element, till exempel vänliga blickar och ett vänligt sätt att tala med andra. I en trygg atmosfär vågar var och en också uttrycka sina tankar och känslor utan att behöva vara rädd för att göra bort sig.

Skriftskolan som en bra trygg gemenskap kan vara en andlig upplevelse. Erfarenheten av konfirmandtiden är kopplad till uppfattningen om den kristna tron och om hur Gud verkar i världen. När atmosfären i skriftskolan är trygg kan man också uppleva att Gud ger trygghet i livet.

För konfirmandledaren betyder de ungas trygghet medvetenhet om makt och ansvar. Detta innebär att han eller hon är medveten om riskerna för manipulation och missbruk och aktivt jobbar för att motverka dem. Det innebär en beredskap att vid behov ändra sina egna handlingssätt och ingripa vid felaktigt agerande.

En trygg skriftskola förutsätter en tillräcklig förståelse för könssensitivitet. De unga befinner sig i ett mycket känsligt uppväxtskede. Under konfirmandtiden är de unga på många sätt i nära kontakt med varandra, bland annat i lekar och bollspel. Det är viktigt att fästa uppmärksamhet vid hur man rör vid andra, till exempel i lekar, och likaså hur man talar till andra och vad man skrattar åt. Ordvalen kan utestänga människor utan att man märker det, och utan någon avsikt att mobba. Det är viktigt att medvetet beakta att de unga, deras familjer och deras realiteter är av många olika slag. I kyrkan vill vi inte utestänga någon.

Ibland kan en anställd blir orolig för en konfirmands hemförhållanden eller något annat i konfirmandens liv. Till konfirmandledarens yrkeskunskap hör att vara insatt i barnskyddslagen och även ha mod att ingripa i situationen. Anmälningsskyldigheten enligt barnskyddslagen gäller alla församlingsanställda. Det är fråga om de ungas rätt att få hjälp och i sista hand om hela familjens bästa. Ett mycket sällsynt undantag för präster utgör bikthemligheter.

2.2.3 Konfirmandundervisningen fostrar till medmänsklighet

Konfirmanderna får medvetet fundera över och lär sig vad det är att vara människa och medmänniska. Människan är skapad till gemenskap med andra. Hon lever i en ständig gemenskap med Gud, med andra människor, naturen och skapelsen och samtidigt alltid i gemenskap med sig själv. Varje människa är skapad till gemenskap och ansvar, men är ändå ofullkomlig och längtar efter att bli hel. Synden är verklighet i allas liv. Tack vare Kristi försoningsverk får människan om och om igen förnyas i alla sina relationer.

Människan är en helhet: en fysisk, psykisk, andlig, emotionell, social och sexuell individ. En holistisk människosyn omfattar också människans levnadslopp och alla olika livsskeden. Människan är värdefull och viktig när livet ler – men också i alla jobbiga och svåra skeden. Alla möter svårigheter och behöver andras hjälp i något skede av livet.

Var och en hamnar öga mot öga med ondska och lidande både nära och på avstånd. De unga måste lära sig att på något sätt uthärda den hjälplöshet, smärta och ångest som nöden i världen väcker. De kanske också kämpar med sig själva och sina egna relationer. Tillfällig ångest och känslan av att inte må bra hör till de flesta ungas liv. En del blir deprimerade eller kämpar med andra psykiska problem, till exempel ätstörningar. Det är viktigt att konfirmandledaren kan föra själavårdande samtal.

Under konfirmandtiden lär de unga sig i teorin och i praktiken vad det betyder att vara medmänniska och vad diakoni betyder. Varje människa behöver höra till en gemenskap. Konfirmandtiden kan hjälpa de unga att skapa och värna om relationen till en annan människa. I bästa fall får de uppleva att de är viktiga och älskade medlemmar i sin gemenskap. På detta sätt stärks de ungas välbefinnande, mentala hälsa och förmåga att ta hand om sig själva och andra. De unga lär sig också av varandra.

Ibland spelar konfirmandarbetet en avgörande roll när det gäller att förhindra utanförskap och bekämpa ensamhet. I de flesta konfirmandgrupper finns det unga som upplever ensamhet. Ett barn eller en ung människa som är ensam längtar efter en vän som skulle räkna just honom eller henne som viktig – och lider av att inte ha en sådan människa vid sin sida. För unga betyder ensamhet att de misslyckats och ger upphov till skam över att ingen vill vara deras vän. Ensamhet och utanförskap kan ha en avgörande inverkan på barnets eller den ungas uppfattning om sig själv. När ensamheten blir långvarig kan de börja tro att orsaken till ensamheten är att de inte duger eller är tillräckligt bra och att situationen därför är olösbar och bestående. Under konfirmandtiden kan de unga skapa nya relationer och ofta också nya sätt att vara tillsammans med andra.

Om hemförhållandena är otrygga kan kompisrelationerna bli ett skydd som hjälper en att klara av utmaningarna i familjen. Skriftskolan kan vara det ställe där den unga får vara sig själv kanske första gången i sitt liv. Här kan hjälpledarna och de andra ledarna spela en viktig roll. I egenskap av en gemenskap som betonar vänskap kan skriftskolan särskilt bära upp sådana unga som har ett extra stort behov av trygghet och omsorg.

2.3 *De unga lär sig värna om sitt andliga liv genom handlingar, stillhet och delaktighet.*

2.3.1 Gudstjänstlivet genomsyrar konfirmandundervisningen

Till gudstjänstlivet under konfirmandtiden hör församlingens gemensamma mässor, gudstjänster och andakter. De ska genomsyra hela konfirmandundervisningen. Under konfirmandtiden lär de unga sig att bön och andra former av det andliga livet är en naturlig del av att vara människa. Möten med Gud är en vanlig och vardaglig möjlighet, inte bara ett sällsynt fenomen.

Människan är en andlig varelse: andlighet är varje människas egenskap. Det är ett intimt och känsligt område där det är fråga om människans djupa personliga sätt att vara och leva. Under konfirmandtiden kan den unga hitta sätt att uttrycka sin andlighet.

I gudstjänsten stannar människan upp för att möta Gud och utforska sig själv tillsammans med andra. Gudstjänstdeltagarna är i kontakt med den Helige och blir en del av den levande Gudens nåd och kärlek. Gudstjänsten är den kristna kyrkans puls. Varje gudstjänst är en fest där man får glädjas över Guds frälsande närvaro. Gudstjänstens kraft grundar sig inte på församlingens storlek eller de medverkandes kvaliteter utan på Jesu löfte. *”Där två eller tre är samlade i mitt namn är jag mitt ibland dem.”* (Matt. 18:20)

När de unga själva får planera och genomföra en gudstjänst hittar de också skatterna i gudstjänsten. De lär sig hur liturgin, predikan, musiken, konsten, kyrkorummet och gemenskapen hör samman. Gudstjänsten, bönen och andaktslivet är inte bara ord eller tal. De kan också bestå av rörelse, handlingar, deltagande, närvaro, sång, kreativt uttryck, planering, funderingar och diskussioner. Man växer in i gudstjänstlivet genom att delta och vara aktiv. Att göra korstecknet, buga eller knäböja kan även i dag var viktiga sätt för de unga att be.

De andliga upplevelserna är unika för varje ung person. För många unga öppnar sig det andliga livet under konfirmandtiden som ett helt nytt livsområde. Det kan vara svårt för en vuxen att förstå eller komma ihåg hur det är när dörren till det andliga livet öppnas första gången. Det är viktigt att berätta för de unga att det andliga livet och andliga upplevelser är olika för olika människor och i olika skeden av livet. Till det andliga livet hör såväl tunga ökenupplevelser, tomhet och ensamhet som gemenskap och glädje.

Gudstjänstdeltagarna är i kontakt med den Helige och blir en del av den levande Gudens nåd och kärlek.

Gudstjänsten
är den kristna kyrkans puls.

Det är viktigt att konfirmandundervisningen innehåller olika former av det andliga livet så att varje konfirmand kan hitta sätt att stilla sig på som känns naturliga för just honom eller henne. Samtidigt är det bra att slå vakt om tillräckligt med upprepning. Sång och musik av olika slag ger näring och värnar om det andliga livet och sätter ord på människans samtal med Gud. Det är bra att använda psalmboken genom hela konfirmandtiden. Bönepärlor (t.ex. Frälsarkransen) stöder bönelivet på ett konkret sätt. Konkreta redskap används också i andaktslivet via nätet. Symboler, gester och rörelse ger uttryck för hur man kan leva ut tron utan ord. Det är viktigt att fästa uppmärksamhet vid hurdant språk som används i bönerna. Djuplodande och mera svåråtkomliga böner kan användas enligt övervägande, men också enkelt formulerade böner kan vara meditativa och tilltalande.

Känslan av delaktighet är viktig även i andligt hänseende. En kristen är en länk i en lång kedja i en tradition som är tusentals år gammal. Det är viktigt att kristenhetens gemensamma böner, särskilt Herrens bön och Herrens välsignelse, blir bekanta. Regelbundna morgon-, kvälls- och bordsböner eller sånger är naturliga i konfirmandundervisningen. Den kristna meditationstraditionen är en rik källa. Stillhet och retreattraditionen tilltalar också unga. Det är bra att använda någon typ av regelbunden böneform, till exempel laudes, completorium eller taizèandakter eller att dagligen be med hjälp av bönepärlor. Ett återkommande, bekant sätt att be kan beröra de unga och kännas tryggt. Det är bra att ordna samma form av bön i församlingen även efter konfirmandtiden.

Andliga sånger och psalmer, tyst bön och bibelläsning kan kombineras med vilket tema som helst i konfirmandundervisningen. Genom bön både på regelbundna tider och som en del av skriftskolans arbetspass och övriga aktiviteter, kan man hjälpa de unga att skapa former för sitt eget andliga liv i vardagen. Under konfirmandtiden är andaktslivet ofta uppbyggt så att varje dag består av en morgonandakt, en kvällsandakt, en bönestund eller gudstjänst. Dessa utgör viktiga stunder när konfirmanderna får andas ut, tänka och känna under de intensiva dagarna. Denna struktur av flera korta andakter påminner ganska mycket om den klassiska tidtabellen för tideböner i kloster.

Konfirmandledarnas uppgift är att ansvara för att det andliga livet under konfirmandtiden inte upplevs tvingande eller manipulerande. Böne- och andaktslivet i konfirmandundervisningen ska vara tryggt och uppbyggande över hela linjen. Gud kan tala till de unga, men en människa kan inte tvinga fram detta.

2.3.2 Deltagande leder in i nattvarden

Att delta i nattvarden är en central del av gudstjänstlivet och ett viktigt kristet sätt att värna om det andliga livet och låta Gud betjäna människan. Nattvarden stärker gemenskapen mellan de kristna. Konfirmandundervisningen är en nattvardsskola där den unga kan upptäcka nattvarden som ett regelbundet och återkommande sätt att värna om det andliga livet. Den unga lär sig också förstå att nattvarden är ett sakrament som Jesus har instiftat.

Nattvardsundervisningens utgångspunkt är att man deltar av fri vilja. De unga blir inbjudna till nattvardsbordet redan under konfirmandtiden. Unga som inte vill delta i nattvarden eller som ännu inte är döpta kan ändå komma till nattvardsbordet och genom att placera sin högra hand på vänstra axeln visa att de i stället för att ta emot nattvarden vill bli välsignade. Om någon vill bli döpt under konfirmandtiden kan det enligt överenskommelse ske redan i början av konfirmandtiden. Då förs samtal med den unga särskilt om sakramentens betydelse.

En ung person som är döpt och hör till kyrkan bör inte hindras från att delta i nattvarden tillsammans med sina föräldrar eller konfirmandledare. En konfirmandgrupp kan fira nattvarden tillsammans flera gånger under konfirmandtiden. I början av konfirmandtiden får gruppen undervisning om nattvardsfirandet och dess betydelse. Nattvardens betydelse diskuteras även senare under konfirmandtiden och undervisningen fördjupas. I sista hand är nattvardens sakrament ett mysterium som människan till fullo inte kan förstå med sitt förnuft. Den är ett Guds under som inte kan uttryckas i ord. Nattvardens andliga betydelse öppnar sig först genom regelbundet deltagande.

Nattvardsfirandets innehåll och praxis ska gärna diskuteras med föräldrarna redan i början av konfirmandtiden och det är också bra att skriva om detta i brevet till konfirmanderna och deras föräldrar. Att man firar nattvard redan under konfirmandtiden kan vara något nytt för dem. I en del familjer och släkter är det sedan länge tradition att delta första gången i nattvarden när man blir konfirmerad. Andra familjer har redan i församlingens barnverksamhet vant sig vid att nattvardsbordet är öppet för alla döpta. Familjernas önskemål respekteras och de kan beaktas. Konfirmandernas familjer bjuds in till gudstjänster och nattvard. En gemensam högmässa kan hållas till exempel när familjemedlemmarna besöker konfirmanderna under lägret.

Under konfirmandtiden är det också bra att förklara nattvardens ekumeniska aspekter. Det är bra att de unga vet att det inte råder nattvardsgemenskap mellan alla kristna kyrkosamfund. När de unga rör sig ute i världen och även i Finland kan de delta i olika kyrkosamfunds gudstjänster. De kan till och med gå till nattvardsbordet och genom att be om välsignelse visa gemenskap mellan kristna och samtidigt visa respekt för olika traditioner.

2.3.3 Bibeln är en guide till livet som kristen

Bibeln är en helig bok som är grunden för det kyrkliga livet och den kristnas guide. Den ska användas regelbundet och mångsidigt i konfirmandundervisningen så att konfirmanderna börjar känna den bättre. Varje konfirmand har rätt att få en Bibel på sitt eget språk.

Bibeln är Guds tilltal till oss människor. I Katekesen står det om Bibeln: *”Samtidigt riktar den vår blick mot Frälsaren, som har gjort för oss det som vi inte själva kan göra. Kristus och hans kärlek till oss är nyckeln till bibelordet.”* Bibeln berättar om Guds relation till världen och människornas relation till Gud och till varandra. I Bibelns böcker är det fråga om hur man lever som människa i Guds värld och i förhållande till Gud, andra människor och skapelsen. Böckerna innehåller många berättelser om vad människor under olika tider har upplevt och vad som har hjälpt dem att söka sin egen väg i Guds värld. I konfirmandundervisningen är det viktigt att öppna Bibeln också ur den här synvinkeln, via den mänskliga aspekten.

I Bibeln möts det mänskliga och det gudomliga. Den är en bok skriven av människor där Gud talar. Bibeln har tolkats på olika sätt under olika tider, bokstavligt och mindre bokstavligt. I Bibelns texter syns inflytelser från olika världsbilder som är främmande för varandra och även för vår tid. Många texter som finns i Bibeln har ursprungligen skrivits för att läsas på församlingarnas gemensamma sammankomster. Under de första århundradena efter vår tideräknings början blev Bibeln en tvärkulturell helig bok och boksamling som förenar de kristna.

Bibeln och dess innehåll är allt mer främmande för de unga. Det finns knappt någon gemensam kunskapsmässig basnivå som man kan förvänta sig av de unga när konfirmandtiden börjar, till exempel beträffande Bibelns uppkomst eller centrala innehåll. Även attityderna gentemot Bibeln varierar kraftigt. Under konfirmandtiden är det en utmaning att hitta en lämplig nivå. Det är nödvändigt att börja på ett tillräckligt enkelt sätt och undersöka vilken slags bok Bibeln är. Å andra sidan är det viktigt att gå tillräckligt djupt, till processer som stöder de unga i deras tankar kring sin egen existens och identitet. Bibeln berättar om Guds frälsande kärlek till människorna.

I konfirmandundervisningen ska Bibeln läsas regelbundet så att den blir bekant och inte känns främmande. Det är bra om de unga märker att mycket som hör till deras liv och kultur grundar sig på Bibeln och Bibelns berättelser. På detta sätt får de en egen relation till Bibeln och till de frågor som Bibeln innehåller och kan inse att Bibelns innehåll är viktigt för deras tro och liv. Konfirmandundervisningen strävar efter att de unga ska bli intresserade av Bibeln och där hitta vägkost för sitt sökande och sitt andliga liv. Om en berättelse eller en vers i Bibeln talar till konfirmanden är detta redan Guds tilltal.

Konfirmandens eget liv och självförståelse, aktuella händelser i samhället och de frågor som väckts i konfirmandgruppen kan speglas mot Bibelns texter. Nya testamentet berättar framför allt om vilken betydelse Jesus har. Evangelierna och breven utmanar läsaren. Är jag Jesu lärjunge? Vem är jag om jag börjar följa Jesus?

2.3.4 Musiken är Skaparens gåva

Människans förmåga att skapa, producera och uppleva musik är ett under. Musiken inverkar psykiskt, emotionellt, socialt, andligt och fysiologiskt på människan. Det är svårt att förstå orsakerna till och betydelsen av dessa verkningar. Enligt Luther är musiken Skaparens stora gåva till människan. Den är Guds goda skapargärning. Musiken är en del av människans liv där Gud är närvarande.

I församlingen utövas musiken tillsammans. Den finns till för alla församlingsmedlemmar, inte bara för professionella musiker eller experter. Här har musiken både ett egenvärde och ett instrumentellt värde som en viktig del av gudstjänsten och det andliga livet. Den hör till både vardag och fest. I psalmer och annan andlig musik förenas Guds gåva och verk.

Musiken i konfirmandarbetet ska vara av olika slag och mångsidig så att alla hittar något bekant och tilltalande. Det är viktigt att sjunga och spela tillsammans under konfirmandtiden. Musiken öppnar och styr känslolivet, ger välbehag och ökar känslan av delaktighet. Musiken stärker gemenskapen mellan människor och är så gott som alltid gemenskapsskapande i grund och botten. I musiken under konfirmandtiden är kommunikation och växelverkan viktiga element. Musiken ska inte vara en prestation.

I konfirmandundervisningen är musikens uppgift att stärka och stödja delaktigheten, gemenskapen och andligheten. Upplevelse av delaktighet och gemenskap kan stärkas redan genom att man lyssnar på musik, för att inte tala om att musicera tillsammans. Musiken i konfirmandundervisningen ska vara av olika slag, så att alla hittar något bekant och tilltalande. Kyrkomusiken ger perspektiv på hur tron kan uttryckas. Alla sorters musik är bra när de används rätt och för att bygga gemenskap och delaktighet.

Musiken är väldigt viktig för en stor del av de unga. Deras känsla av att vara delaktiga stärks om det används musik som de kan identifiera sig med. Tilltalande musik skapar en känsla av att vara accepterad.

Musiken stärker också gemenskapen mellan människan och Gud. Många unga börjar förstå det teologiska innehållet i konfirmandundervisningen genom olika sånger. Därför är det bra om de unga får en relation till musiken i konfirmandundervisningen, till exempel till några andliga sånger eller psalmer. Sångtexterna och melodierna kan ha en djup inverkan på de ungas gudsbild och böneliv och hjälpa dem att uttrycka sin andlighet. Under konfirmandtiden väljs musik också för konfirmationen.

Kunskap och färdigheter på musikens område ska utövas praktiskt i konfirmandundervisningen. De ska få komma fram genast, redan på den första konfirmandträffen. Sånger och psalmer lär man sig bäst genom att delta. I början av konfirmandtiden drar sig många för att sjunga eller spela. Hjälpledarna uppmuntrar ofta konfirmanderna att delta genom sitt eget exempel. Även om det kanske inte är naturligt för en del att sjunga eller spela kan de också uppleva delaktighet och gemenskap redan genom att vara med, lyssna eller analysera orden.

Musiken ingår i konfirmandundervisningens andakts- och gudstjänstliv, studiehelheter, kvällsprogram och alla gemensamma träffar. Samtidigt bär kunskaper och färdigheter inom musiken långt in i framtiden och utrustar för livet. Den som känner till psalmboken och de ungas andliga sånger kan bland dem hitta stöd för sitt andliga liv. Det blir då också lättare att delta i församlingens gudstjänster och att välja psalmer och sånger för livets viktiga fester. På detta sätt utrustar musikfostran i konfirmandundervisningen också för framtiden.

2.4 *De unga bär ansvar för sig själva, andra människor och skapelsen.*

2.4.1 Att leva som kristen

Att stilla sig och att ta etiskt ansvar hör samman i en kristen människas liv: En tro utan kärlek är död; ensamma tvinar de båda bort. Bönen ger kraft och riktning för en etiskt hållbar livsstil.

Den kristnas vilja att leva ett etiskt hållbart liv föds i insikten om kärlek och nåd. Människan kan inte själv på något sätt bidra till sin egen frälsning utan det är helt och hållet Guds verk. Alla har ändå ansvar för sig själva, andra människor och den övriga skapelsen. Gud är kärleken och ger också människan förmåga och kraft att älska.

Den kristna etiken blickar längre än till den närmaste omgivningen och omsluter även dem som är främmande – en kristens medmänniskor finns både nära och fjärran. Den gyllene regeln *”allt vad ni vill att människorna ska göra för er, det ska ni också göra för dem”* (Matteus 7:12) gäller varje människa. Varje människas människovärde är ovillkorligt och oberoende av personens egenskaper och handlingar.

Jesus skapar relationer. På det sättet kom han med evangelium till varje hem han besökte: utestängda inkluderades och fick ta emot kärlek. I konfirmandundervisningen strävar vi efter att den kristna trons viktigaste budskap ska kunna konkretiseras och rota sig i vardagslivet som ett sätt att leva. Under konfirmandtiden funderar de unga på vem Gud är, vad Guds vilja är och hur Gud verkar i världen genom människor. Hur lever jag själv som kristen i världen, i förhållande till min medmänniska, mig själv och skapelsen? Hurdana val kan jag göra i mitt liv? Dessa är frågor som på ett djupt plan rör skapelse, försoning och helgelse.

Den kristna etiken blickar längre
än till den närmaste omgivningen
och omsluter även dem som är främmande
– en kristens medmänniskor finns
både nära och fjärran.

2.4.2 Ansvar för sig själv

I konfirmandarbetet är målet att den unga på djupet ska uppleva och förstå att han eller hon är ett under – skapad och försonad med Gud, unik och värdefull. Därför är den unga också oersättlig och värd att skyddas och bli älskad. Att inse sitt eget värde kan leda till en förståelse också för att andra människor är värdefulla och unika och till en respekt för livet även i större utsträckning.

Det är viktigt att konfirmandarbetet hjälper de unga att sätta värde på sitt eget liv och vara rädda om sig på alla sätt. I konfirmandarbetet kan man hjälpa den unga att tillägna sig viktiga färdigheter som stöder den mentala hälsan, såsom att lyssna, identifiera och uttrycka sina känslor och tankar, behandla sig själv vänligt och empatiskt och söka hjälp när det behövs. Den unga får också stöd för att klara av det sociala och andliga livet.

Att vara i växande ålder är tufft för många. Den unga kan uppleva att konflikten mellan de ideal som medierna presenterar och verkligheten skapar ångest. De unga pressas av krav på att duga och på att se ut på ett visst sätt. Kristendomens holistiska människosyn omfattar en positiv inställning till människans kroppslighet. Enligt kyrkans människosyn är människans kropp helig och ska skyddas och värdesättas oberoende av hurdan den är. Det är skadligt och fel att kränka såväl den egna kroppens som någon annans kropp och intimitet. Gud har befallt människan att skydda både sitt eget och andras liv.

Den sexuella utvecklingen är viktig under ungdomsåren, vilket syns på många sätt också i konfirmandarbetets vardag. Sexualiteten är en livsenergi som Gud har gett människan och den är en del av människans identitet. En mogen och sund sexualitet omfattar en kärleksfull och accepterande inställning till det mänskliga och till sexualiteten och kroppen. Konfirmandundervisningen kan stödja de unga att utvecklas till människor som sätter värde på hela sitt liv, vill ta hand om sin kropp och skydda den och som också respekterar andra människor och deras gränser.

2.4.3 Att vara medmänniska

Diakoni är tjänande som bygger på den kristna kärleken. Det är en daglig och vardaglig livsstil och attityd. Diakonin förverkligas genom ömsesidig omsorg i hemmen, men också genom grannhjälp och annat ansvarstagande i närmiljön. Diakonin kommer till uttryck i församlingens diakoniverksamhet samt i kyrkans socialetiska riktlinjer och internationella ansvarstagande.

Varje människa kan hjälpa och trösta någon annan, bära bördor och ta ansvar på sitt eget sätt, i enlighet med sin egen förmåga och situation.

Diakonin är en plats där tron och kärleken möts. I konfirmandundervisningen betonas en diakonalt orienterad livsstil som grundar sig på bönelivet, konkreta goda gärningar och ett vänligt sätt att umgås med andra människor. Ledarna, hjälpledarna och de andra medarbetarna till exempel på lägergården är exempel

på detta genom att de tar hand om, bryr sig, är intresserade och engagerar sig i de unga och deras frågor.

För att vara medmänniska krävs medkänsla. De ungas förmåga att visa empati och ge uttryck för den i konkreta handlingar ska aktivt stödjas och främjas. Jesus gav genom sitt sätt att leva många exempel på medkänsla. Hela den kristna tron bygger djupast sett på Guds medkänsla med människorna. Empati och principen att sätta sig in i någon annans situation är kanaler via vilka människor vill dra sitt strå till stacken för att skapa ett bra liv både nära och på avlägsna platser.

Att vara medmänniska innebär också andra interaktionsfärdigheter. Hela konfirmandarbetet är uppbyggt på växelverkan, möten och ömsesidighet. Det är på ett naturligt sätt en plats där de unga får hjälp med sina interaktionsfärdigheter och med att värna om människorelationer. I synnerhet hur vi talar och lever vittnar om hurdana medmänniskor vi är och vilka interaktionsfärdigheter vi har. Är mitt sätt att tala vänligt och uppmuntrande eller arrogant och nedsättande? Vad skrattar vi åt? Är det tillåtet att skälla ut och kategorisera andra? Det är bra att ta upp språkbruk och var gränserna för skojande går med de unga. Gemensamma spelregler och respekt för andras gränser är viktiga samtalsämnen. Det får inte ges plats för någon som helst form av mobbning, till exempel att man skrattar åt den eller det som är annorlunda.

I olika skeden av konfirmandtiden kan den sociala växelverkan också stödjas med hjälp av sociala medier och digital växelverkan. Tekniken kan inte på samma sätt som ett levande möte förmedla en annan människas förståelse, emotionella intelligens och empati, och därför kräver digital växelverkan en annan approach än interaktion ansikte mot ansikte. Konfirmandundervisningen skapar goda förutsättningar för att lära sig vara en god medmänniska både ansikte mot ansikte och digitalt.

Jesus kallar alla att ta ansvar och vara medmänniska. Samtidigt har var och en också rätt att vara sårbar och själv behöva närhet. Ingen kan hela livet bara hjälpa andra eller bara behöva hjälp utan båda delarna hör till livet som människa. Kristendomens budskap om kärlek konkretiseras och utvidgas till olika former av diakoni när konfirmanderna uppmanas identifiera hjälpbehövande i den egna närmiljön, i hemlandet och i andra delar av världen – och hitta konkreta sätt att hjälpa dessa. På många ställen har erfarenheterna varit goda när de unga till exempel besökt äldre eller samlat in pengar till katastrofhjälp.

2.4.4 En hållbar livsstil

Att bära etiskt ansvar omfattar också en global och ekologisk aspekt. Allt är Guds verk. Den kristna bär ansvar för skapelsen, världen som Gud har skapat. Människan och naturen hör samman. Denna tanke stöds av människans historia, Bibeln och den moderna naturvetenskapen. I konfirmandarbetet får konfirmanderna hjälp med att hitta denna samhörighetskänsla genom konkreta upplevelser av naturen. I lägerliv möjliggörs detta på ett naturligt sätt. Att förundra sig över skapelsens skatter har en djup andlig dimension.

Naturens begränsade bärkraft och frågor som gäller vår gemensamma värld är direkt förknippade med människans val och rätten till ett bra liv. Enligt FN:s definition tillfredsställer en hållbar utveckling dagens behov utan att göra kompromisser på bekostnad av framtida generationer. Målen för en hållbar utveckling är att människor ska lära sig att leva i harmoni med naturen och varandra. För att nå målen måste människor beakta konsekvenserna av sina val ur olika synvinklar, särskilt ur ekologisk, social, kulturell och ekonomisk synvinkel.

Till en ekologiskt hållbar livsstil hör till exempel ekologiska vardagsrutiner och miljöskydd. Principen om social hållbarhet betyder rättvist bemötande och jämlikhet mellan människor inklusive respekt för olikhet. Det är viktigt att söka metoder för att förebygga utslagning, diskriminering samt fysiskt och psykiskt våld. Kulturell hållbarhet upprätthålls genom att man bevarar och för vidare det egna kulturarvet och även invandrarnas eller minoritetsgruppernas kulturarv. Till kulturarvet hör till exempel språket, traditionerna och konsten.

En ekonomiskt hållbar livsstil betyder till exempel måttlig konsumtion. Tanken om att en ständig ekonomisk tillväxt är möjlig medför en djupare klyfta mellan rika och fattiga och leder till en ohållbar användning av naturresurserna. En människa som lever ekologiskt förbrukar endast det hon behöver och sörjer för att det hon konsumerar kan återvinnas.

Strävan mot en hållbar livsstil står i samklang med det kristna idealet och skapelsetron. Principerna om social och kulturell hållbarhet är direkt kopplade till den kristnes uppdrag att älska sin medmänniska, både den som finns nära och den som finns längre borta. Miljöfrågorna och idealen för en hållbar livsstil ska synas i en kristens val och även i konfirmandundervisningen. Hur kan man medvetet gynna måttlighet och ekologiska alternativ i konfirmandarbetet? Hur skulle en dag med vegetarisk mat kännas och hur sköts återvinningen? Samarbetet med dem som sköter fastigheterna och med lägergårdens kökspersonal är viktigt.

Det är bra att höra sig för vad de unga tycker. En del unga känner stor ångest och oro för världsläget, klimatförändringen och till exempel hur djuren behandlas. Det är viktigt att kunna tala om ångesten och oron. Å andra sidan finns det också många unga som är likgiltiga och trötta på tematiken kring hållbar utveckling och miljöansvar. Sådana unga kan man väcka genom att lyfta fram en lite överraskande aspekt eller en ny synvinkel.

Att arbeta för hela skapelsens bästa är en del av den kristna livsstilen, liksom även strävan efter rättvist bemötande av människor, global rättvisa och respekt för alla folk och människor.

2.5 *De unga kan koppla kristendomens viktigaste innehåll till sitt eget liv*

2.5.1 Konfirmandundervisningens centrala innehåll och studiehelheter

Katekesen innehåller det centrala i den lutherska bekännelsen. Målet med konfirmandundervisningen är att på ett meningsfullt sätt skapa en dialog mellan detta innehåll och de ungas eget liv. Om målet är att plugga ett visst innehåll eller gå igenom allt som hör till den kristna tron och läran är risken att det som de unga lär sig blir ytligt och flyktigt. Konfirmandarbetet utrustar den unga att leva som kristen när det centrala innehållet i kristendomen studeras och diskuteras tillsammans med de andra konfirmanderna, hjälpledarna och ledarna. När kunskapen länkas till vardagen stärks motivationen och det blir lättare att överföra kunskapen till olika situationer i livet även efter konfirmandtiden. Målet är att de unga ska få uppleva att kristendomens centrala innehåll har relevans på en personlig nivå i deras eget liv.

Konfirmandundervisningen på olika håll i Finland behöver ha ett tillräckligt enhetligt innehåll. Det centrala läroinnehållet inspireras dels av katekesen, dels av de ungas livsfrågor. Det har utformats utgående från konfirmandundervisningens långa tradition och praktiska erfarenhet.

Till det *centrala innehållet* i konfirmandundervisningen hör åtminstone följande teman: Ansvar för skapelsen, Bibeln, Bikt och själavård, Buden och samvetet, Den heliga Anden, Diakoni och kärlek till nästan, Dop och fadderskap, Framtid och hopp, Gud som skapare och upprätthållare, Gudstjänst och nattvard, Himmel och helvete, Jesus död och uppståndelse, Jesus liv och undervisning, Konfirmation, Kristen i vardagen, Kristi kyrka och min församling, Lidande och död, Mission och internationell diakoni, Psalmer och sånger, Relationen till andra religioner, Sexualitet och kön, Synd och nåd, Sällskapande, Tro och bön, Tro och vetenskap, Vem är jag och vilka är vi, Vänskap och relationer, Värderingar och val i livet, Äktenskap och familj

I planeringen av läroinnehållet är det viktigt att beakta att målen med konfirmandundervisningen ska uppfyllas. Hur upplever de unga till exempel gemenskap, trygghet, helighet och glädje när vi arbetar med Bibeln eller människorelationer? Hur är de delaktiga? Blir de hörda och ges de möjlighet att påverka? Läroinnehållet ska knyta an till konfirmandernas liv.

Konfirmandarbetet utrustar
den unga att leva som kristen
när det centrala innehållet i kristendomen studeras
och diskuteras tillsammans
med de andra konfirmanderna,
hjälpledarna och ledarna.

På bilden är olika teman inte placerade i en viss ordningsföljd. I vilken ordning de behandlas kan variera i olika konfirmandgrupper. Man kan också ta upp andra, lokalt valda teman.

Konfirmandundervisningens läroinnehåll sammanställs till studiehelheter. Flera studiehelheter kan behandlas under ett övergripande tema. Det är viktigt att de unga kan påverka studiehelheternas innehåll och behandling. Det lönar sig att fråga de unga vilka teman som har med tron och livet att göra som just nu känns aktuella för dem, vad de funderar på och vad de vill veta mera om.

Det är viktigt att tillsammans med de unga hitta ett lämpligt sätt att tala om studiehelheterna på ett språk som de känner sig hemma i. Termen lektion slopas eftersom den skapar en bild av korta och till och med lösryckta enheter.

Studiehelheterna kan struktureras på många olika sätt, till exempel så här:

Jag och församlingen
Vem är jag, vilka är vi
Gudstjänst och nattvard
Psalmer och sånger

Gud
Gud som skapare och upprätthållare
Tro och vetenskap
Bibeln
Relationen till andra religioner

Jag bryr mig, tar hand om, älskar
Vänskap och relationer
Sexualitet och kön
Sällskapande, äktenskap och familj
Diakoni och kärlek till nästan

Vår värld
Livsvärden och val
Ansvar för skapelsen
Kristen i vardagen

En söndrig värld
Lidande och död
Buden och samvetet
Synd och nåd

Jesus
Jesus liv och undervisning
Jesus död och uppståndelse
Himmel och helvete
Framtid och hopp

Den heliga Anden
Den heliga Anden
Tro och bön
Dop och fadderskap
Kristi kyrka och min församling
Mission och internationell diakoni

Konfirmation

Konfirmandundervisningen stärker de ungas tro på Gud den treenige och utrustar dem för ett liv som kristen.

De unga är delaktiga, blir hörda och får påverka.

De unga upplever gemenskap, trygghet, helighet och glädje.

De unga lär sig att värna om sitt andliga liv genom handlingar, stillhet och delaktighet.

De unga bär ansvar för sig själva, andra människor och skapelsen.

De unga kan koppla kristendomens viktigaste innehåll till sitt eget liv.

De unga vill höra till Kristi kyrka.

De ungas liv

Vem är jag och vilka är vi

Sällskapande, äktenskap och familj.

Värderingar och val i livet

Gud som skapare och upprätthållare

Den heliga Anden

Jesus död och uppståndelse

Kristen i vardagen

Himmel och helvete

Jesus liv och undervisning

Synd och nåd

Vänskap och relationer

Gudstjänst och nattvard

Diakoni och kärlek till nästan

Bikt och själavård

Buden och samvetet

Kristi kyrka och min församling

Ansvar för skapelsen

Bibeln

Lidande och död

Tro och vetenskap

Tro och bön

Konfirmation

Psalmer och sånger

Sexualitet och kön

Dop och fadderskap

Framtid och hopp

Relationen till andra religioner

Mission och internationell diakoni

Studiehelheterna och deras ordning ska gärna planeras så att de är flexibla. De unga lär sig när de är intresserade. I bästa fall kan man genast reagera på frågor som väcks i gruppen.

Studiehelheterna kan behandlas i olika omfattning. Någon helhet kan behandlas en timme, medan ett annat tema kan diskuteras till exempel en hel dag. Materialet är inte slutdiskuterat på en gång och kan inte fastställas som ett visst antal minuter. En del av det viktiga innehållet i konfirmandundervisningen, till exempel Gud eller bön, behandlas under hela konfirmandtiden som en del av vardagen och i synnerhet i skriftskolans andakts- och böneliv. Det finns många bra sätt att strukturera konfirmandundervisningen. Det är viktigt att se till att de mest centrala studiehelheterna behandlas tillräckligt.

Vid valet av arbetssätt är det viktigt att beakta att konfirmanderna lär sig olika och att alla inte har samma upplevelsevärld. De unga har goda möjligheter att påverka hur man studerar. Vid behov kan man anpassa arbetssätten efter de ungas varierande behov.

Från skolvärlden är de unga vana vid att man närmar sig ett tema via ett visst fenomen. I centrum för lärandet väljs då tillsammans med de unga sådana fenomen som verkligen är en del av deras liv. Som fenomen kan man till exempel välja ett problem, ett gemensamt glädjeämne, något som kan upptäckas med sinnena eller en abstraktion som hör till begreppsvärlden. I konfirmandundervisningen kan till exempel tro, förtroende, Gud eller bön vara ett fenomen. Fenomenen för samman de ungas livserfarenheter och frågor med de centrala lärosatserna, principerna och begreppen i den kristna tron och livet som kristen.

I ett fenomenbaserat angreppssätt är det viktigt att man lyssnar till vad de unga är intresserade av eftersom det stärker motivationen och upplevelsen av att det som behandlas känns meningsfullt. Ett gemensamt arbetssätt ökar samarbetsförmågan, glädjen och känslan av samhörighet. Samtidigt tillägnar konfirmanderna sig sådana färdigheter som man kan ha hjälp av när man som vuxen söker kunskap i trosfrågor. Via fenomenet binds teoretisk kunskap samman med praktiska iakttagelser, färdigheterna att leva som kristen och det andliga livet. Resultatet är ett djuplodande och insiktsfullt lärande där betydelsen av det centrala innehållet i den kristna tron diskuteras på många nivåer och i förhållande till de ungas liv.

Det rimmar väl med kyrkans i viss mån motkulturella budskap att man hjälper unga att få en uppfattning om och förstå olika strukturer och tankemodeller. Det kan till exempel handla om åskådningsmässig, samhällelig eller global rättvisa. Denna approach innebär att man försöker upptäcka och analysera värderingar, bedömningar och stereotypier som upprätthålls i samhället, till exempel gott och ont som görs i religionens eller ateismens namn, positiv och negativ religionsfrihet, rasismens orsaker och tankegångar, konsumtionskulturen eller olika maktstrukturer. Det är bra att granska frågorna mångsidigt och ur många synvinklar.

Mångsidighet betyder bland annat att man använder metoder där man respekterar alla deltagares erfarenheter och kunskap, till exempel att diskutera, att göra och uttrycka sig med händerna och kroppen, att musicera eller utöva motion och idrott, att skriva och illustrera. Både ledarna och konfirmanderna undersöker och delar tillsammans med sig av sina fynd. På detta sätt blir de unga mer delaktiga och gruppen blir en tryggare plats.

2.5.2 Utantillärande stöder delaktigheten

Det är en bra tradition att kunna trosbekännelsen och några vanliga böner utantill. De är en del av den helhet som utrustar de unga att leva som kristna i världen och att komma in i församlingens gudstjänstliv. Det man lär sig utantill är förknippat med andlighet, delaktighet och gemenskapskänsla. I bästa fall bär det vi lärt oss utantill genom hela livet och ger stöd i tider av sorg och ångest. Det kan vara av betydelse ända in i ålderdomen.

Många unga har svårt att lära sig någonting utantill. Att lära sig utantill får inte betyda att man pluggar med sammanbitna tänder och av ångestskapande tvång. Att lära sig utantill i skriftskolan betyder att man till exempel kan bekänna sin tro tillsammans med andra. Det krävs inte nödvändigtvis att man kan allt ord för ord utan att stappla. Repetition är viktigt för att man ska lära sig. Ord som projiceras på väggen hjälper de unga att minnas. Med hjälp av rytm, kroppsspråk, bilder eller tecken kan det bli lättare att minnas.

Det som alla ska lära sig utantill är trosbekännelsen, Herrens bön, Herrens välsignelse och de tio buden. De tre första stöder delaktigheten i gudstjänstlivet. I synnerhet vad gäller buden bör man beakta de ungas varierande förutsättningar.

På lokal nivå kan man dessutom välja ett eller flera av följande alternativ: Lilla Bibeln, den gyllene regeln, det dubbla kärleksbudet, den apostoliska välsignelsen, dop- och missionsbefallningen eller en kvällsbön.

De kristna församlingarna är redan mångkulturella även i Finland. Med tanke på de ungas framtid är det klokt att låta dem bekanta sig även med engelskspråkiga böner och till exempel den apostoliska välsignelsen.

2.6 *De unga vill höra till Kristi kyrka.*

2.6.1 En kristen identitet

Under konfirmandtiden hjälper man den unga att stärka eller spegla sin identitet som kristen, församlingsmedlem och medlem i kyrkan. Identiteten är en personlig uppfattning om sig själv och sitt eget jag som formas av relationen till gemenskapen: vem och hurdan är jag, till vilka grupper hör jag och vill jag höra? Frågorna som rör identiteten har sitt ursprung djupt i människans värderingar och uppfattningar. Identiteten är dock inte oföränderlig. Den formas när människan möter nya synvinklar, lever sig in i en annans situation och hamnar i nya situationer. Barns och ungas uppfattning om sig själva utvecklas i social växelverkan med människor som är viktiga för dem.

Att forma en identitet är en utmanande uppgift i vår tid. Ju större mångfalden och olikheten är runtomkring oss, desto svårare är det att bygga upp jaget. Den omgivning där jaget byggs upp är ofta genomsyrad av marknadslogiken: hur gör jag mig till en människa som säljer bra i det sociala livet eller på arbetsmarknaden? Identiteten stärks av en mångfacetterad dialog, inte genom att endast utgå från ett dominerande eller ensidigt tänkesätt. Det är viktigt att konfirmandarbetet ger de unga redskap så att de kan spegla sina egna uppfattningar. Samtidigt bör man lyfta fram de ungas unika värde som inte är beroende av deras egenskaper.

Att bygga upp identiteten innebär också att göra val. Konfirmandledarna stöder de unga att forma sin kristna identitet och fungerar som andliga ledare genom att själva vara unika kristna och möta de unga med sitt eget äkta jag. Varje kristen måste hitta sitt eget sätt att förstå sin identitet som kristen. Det är tillåtet att i lugn och ro analysera, undersöka och även kritisera kristendomen och livet som kristen. När man analyserar kyrkan och dess verksamhet måste man acceptera att kyrkan har många röster, många ansikten och många sätt och också rymmer motsättningar. Det finns plats för alla slags individer. Det är viktigt att kunna tala om skillnader men också att fokusera på det som är gemensamt. Det finns många sätt att uppleva och uttrycka sig, men Gud och tron är gemensamma. Därför är det naturligt att bygga gemenskap under konfirmandtiden.

2.6.2 Församlingsgemenskapen gör oss starkare

De unga har haft mera eller mindre kontakt med kristen tro och församlingsliv redan före konfirmandtiden. Sammanhållningen som upplevts under konfirmandtiden, gemenskapen mellan människor, andligheten, glädjen och tryggheten leder ofta till att de unga söker en likadan upplevelse i hjälpledarverksamheten och bland församlingens unga. Konfirmandundervisningen ska vara en fortsättning på barnens och familjernas, flickornas och pojkarnas församlingsliv – och en inbjudan till en kontinuerlig, levande församlingskontakt. Samtidigt är det viktigt att beakta att många unga har väldigt lite erfarenhet av kyrkan från tidigare.

Målet är att de unga hittar sitt eget sätt att leva i församlingsgemenskapen och möjlighet att i sitt eget liv och i världen förverkliga den uppgift som Kristus har gett. Församlingsgemenskapen innebär inte bara aktivt deltagande, utan också upplevelsen och känslan av samhörighet. När man upplever gemenskap i den egna församlingen framstår den som ett andligt hem.

Konfirmandtiden och åren därefter är viktiga år när det gäller att växa som kristen. Församlingsmedlemskapet och församlingsgemenskapen fortgår ändå livet ut. Det är viktigt att stärka de ungas upplevelse av att de hör till en gemenskap som är större än den egna lokalförsamlingen. Församlingen är en andlig gemenskap som är en del av den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. När den unga flyttar till en annan ort finns där också en församling som kan erbjuda gemenskap, bekanta aktiviteter och möjlighet att delta. Sociala medier gör det möjligt att hålla kontakt oberoende av var man finns.

Vid sidan av att stärka de ungas lutherska identitet ska konfirmandundervisningen också fostra till ekumenik. I konfirmandarbetet är det viktigt att hjälpa de unga att bli medvetna om en djupare tillhörighet till kyrkan, till Kristi världsvida familj. Kristna har tillgång till andlig föda och församlingsgemenskap nästan överallt i världen. Mässor, nattvardsfirande, kristenhetens gemensamma böner är viktiga under konfirmandtiden också därför att gudstjänst firas på liknande sätt och kan kännas igen överallt i världen. Gudstjänsten på olika håll i världen har följande gemensamma drag: människor kommer samman, Guds ord förkunnas, man ber för kyrkan och världen, man firar nattvard och till sist sänds deltagarna ut för att fylla en uppgift.

Att lära sig fira nattvard och regelbundet delta i gudstjänstlivet ger de unga en upplevelse av församlingsmedlemskapets och församlingsgemenskapens djupaste mening. Församlingsgemenskapen är en viktig resurs som gör det möjligt att växa som kristen genom hela livet. Församlingen är ett andligt hem och en bönegemenskap som är öppen för alla.

Konfirmandundervisningen ska vara en fortsättning på barnens och familjernas, flickornas och pojkarnas församlingsliv – och en inbjudan till en kontinuerlig, levande församlingskontakt.

2.6.3 Medlemskap i kyrkan gör skillnad

Det är bra att samtala öppet med de unga om kyrkans och församlingsmedlemskapets betydelse. Församlingsmedlemskapet betyder förutom att höra till kyrkan även att leva som församlingsmedlem, ansluta sig till kyrkans tro, be och delta i gudstjänstlivet. Genom sitt medlemskap i kyrkan möjliggör medlemmarna det som görs i församlingarna.

Församlingarnas medlemmar kan också påverka i sin församling och därför är det bra att de känner till församlingens verksamhetsmodell och strukturer. Det är viktigt att administrationen och församlingens ställning som en del av kyrkan blir bekanta för de unga under konfirmandtiden. Ungas egen möjlighet att delta och påverka i församlingen (till exempel att rösta i kyrkliga val vid 16 års ålder och ställa upp som kandidat när de fyllt 18 år) ska tas upp även i konfirmandundervisningen. De unga ska aktivt uppmuntras att söka sig till förtroendeuppdrag och rösta i val.

Det är inte likgiltigt för de unga om de är medlemmar i kyrkan eller inte, men det är inte heller en självklarhet. Under konfirmandtiden är det bra att tillsammans fundera över vad som stärker de ungas engagemang i församlingen och kyrkan. Av vilka orsaker är det inte klokt att utträda ur kyrkan? Det är viktigt att modigt tala om för de unga vad kyrkans grundläggande uppgift är, varför det är bra att höra till kyrkan, varför församlingarna existerar och lyfta fram allt gott man får till stånd genom att höra till denna gemenskap.

3.

Planering och genomförande av konfirmandarbetet

3.1 Ett mångprofessionellt team

Konfirmandledarna är i bästa fall ett mångprofessionellt team som samarbetar, stöder varandra och uppskattar varandras yrkeskunskap. I konfirmandarbetet deltar präster, ungdomsarbetsledare, kantorer, diakoniarbetare, medarbetare inom barnverksamheten, praktikanter, säsong- och sommararbetare, vuxna församlingsmedlemmar och hjälpledare. Där kan också finnas kyrkvaktmästare, lägergårdspersonal, teckenspråkstolkar och personliga assistenter. Var och en av dessa har en viktig roll i teamet och i konfirmandarbetet som helhet.

Det är klokt att bemöda sig om att medlemmarna i teamet lär känna varandra och svetsas samman. Det är lättare att hitta en gemensam syn och ett gemensamt sätt att handla i konfirmandarbetet om medlemmarna diskuterar öppet tillsammans. I teamet är det bra att tala till exempel om egna styrkor och sin egen oro i anslutning till konfirmandarbetet. Det är bra att berätta för de andra teammedlemmarna om sin egen andliga bakgrund och om viktiga teologiska och pedagogiska betoningar och jämföra dem med den gemensamma planen för konfirmandarbetet. Gemenskap, trygghet och glädje, som nämns som känslo- och erfarenhetsmål för konfirmandarbetet, ska medvetet byggas upp även i ledarteamet, hjälpledarna inberäknade. Om man inom teamet uppskattar varandra, uppmuntrar varandra och talar positivt till och om varandra smittar denna anda av sig på hela skriftskolan och processen.

En konfirmandledare har många roller i konfirmandarbetet, ofta även mycket praktiska roller. På det djupaste planet är ledaren en andlig ledare. Konfirmandledaren är en pålitlig vuxen med vilken konfirmanderna tillryggalägger en sträcka av livet. I denna uppgift har alla teammedlemmar något att ge.

Enligt kyrkoordningen leds skriftskolan av en präst eller en lektor. Ansvarsfördelningen mellan medarbetarna avtalas lokalt. Program- och säkerhetsansvariga utses inom teamet och förfaringssätten bestäms i den lokala planen för konfirmandarbetet eller i reglementet för konfirmandundervisningen. I sista hand ansvarar församlingens kyrkoherde för säkerheten.

Varje anställd eller annan ledare ger konfirmandarbetet mervärde. Om möjligt ska alla ledare vara med i teamet under hela konfirmandprocessen, även säsongarbetarna, de vuxna församlingsmedlemmarna och hjälpledarna. I konfirmandarbetet bör man slopa de traditionella gränserna mellan arbetsområdena och utnyttja de gåvor, personligheter och intressen som individerna i teamet har – allas kunnande är mycket mer omfattande än arbetsområdet. Prästen har inte undervisningsansvar beträffande allt som rör teologin. Alla teammedlemmar kan ansvara för vilken studiehelhet i konfirmandundervisningen som helst. I bästa fall leds helheterna av flera teammedlemmar eller hela teamet i dialog.

Det är inte alltid möjligt att engagera representanter för alla yrkesgrupper i ett konfirmandteam. När diakoniarbetare inte deltar som konfirmandledare är det viktigt att samarbeta med dem och särskilt när man planerar hur konfirmanderna kunde delta i olika slags frivilligarbete i församlingen. Om det inte finns en kantor i ledarteamet behöver man fundera över musikens funktion i konfirmandundervisningen och vem som ansvarar för olika områden.

De vuxna församlingsmedlemmarna gör i många församlingar en betydande insats i konfirmandarbetet genom att vara ledare på frivillig basis eller mot en liten ersättning. Ofta är de personer som nyligen blivit vuxna, men uppgiften passar personer i alla åldrar – erfarenheterna av äldre hjälpledare (konfirmandfarmor/farfar) är också mycket positiva. Samtidigt lär de unga känna församlingsmedlemmar som deltar i konfirmandarbetet utan lön.

Hjälpledarna är en viktig del av hela konfirmandarbetet och även av konfirmandteamet. Därför är det bra att planera församlingens hjälpledarverksamhet och konfirmandarbete tillsammans. Hjälpledarna har en viktig roll som identifikationsobjekt och *”storasyskon”*. Konfirmanderna lär sig ofta mer av hjälpledarna än av ledarna.

Hjälpledarverksamheten har sina teologiska rötter redan i urkyrkans fadderskapspraxis. Eftersom de flesta som döptes under denna tid var vuxna, fick alla som skulle döpas en slags stödperson utsedd åt sig i församlingen. Stödpersonens uppgift var att lotsa dopkandidaten in i församlingen och in i trons hemligheter. Ingen lämnades ensam på den kristna vägen utan man fick en egen medmänniska vid sin sida som man kunde förlita sig på. Hjälpledarens uppgift ligger teologiskt sett mycket nära urkyrkans fadderskap.

Det är viktigt att engagera olika typer av ungdomar som hjälpledare. Hjälpledarteamet i konfirmandarbetet består av olika individer som ges uppgifter anpassade efter deras färdigheter. Ett sådant team är ett bevis på att många slags människor har en plats i församlingen och att även ofullkomlighet accepteras. När gruppbildningen lyckas och medlemmarna i gruppen får det stöd de behöver kan de glänsa i sina uppgifter. Var och en får växa i egen takt.

Hjälpledarna har rätt att veta vilka rättigheter och skyldigheter de har i verksamheten. Den viktigaste delen av hjälpledarutbildningen, i synnerhet för unga som är med första gången, är deltagandet i själva konfirmandarbetet. Därför är det viktigt att ledarna stöder och handleder hjälpledarna i alla skeden av konfirmandarbetet. Det är också bra att påminna hjälpledarna om att redan det att de blir bekanta med konfirmanderna och finns där för dem är i sig värdefullt och viktigt. Hjälpledarna värdesätter att de behövs och får ansvar för olika uppgifter, men ofta räcker det att de i lugn och ro får bygga upp sitt samspel med de andra unga och hitta sin egen plats i gemenskapen. För en blyg och osäker hjälpledare utgör stödet från de andra hjälpledarna en oersättlig kraftkälla. Många församlingar har positiva erfarenheter av att låta hjälpledarna arbeta i par. Både hjälpledarna och konfirmandledarna lär sig också nya saker under konfirmandtiden.

3.2 Att planera och arbeta tillsammans

Att arbeta tillsammans skapar samhörighetskänsla och gemenskap. Det praktiska genomförandet av varje skriftskola preciseras utifrån konfirmandgruppens behov och idéer. På detta sätt görs konfirmandgruppen till en levande församling och en gudstjänstgemenskap. Gemensam planering är viktig ända från konfirmandarbetets början. Ledarteamet samlas i god tid och om det är möjligt ska även eventuella säsong- eller sommararbetare, praktikanter, de vuxna församlingsmedlemmarna och hjälpledarna vara med i planeringen i ett så tidigt skede som möjligt. Församlingarna ska fundera över hur till exempel säsongarbetarna kan delta i planeringsmötena och hur distanskontakter kan utnyttjas för detta. Teamets gemensamma planering kan också inverka på när hjälpledarna väljs.

I planeringen av konfirmandundervisningen ska halvfärdiga idéer diskuteras i teamet och olika handlingssätt och synsätt sammanjämkas. För att det ska bli en bra helhet för de unga måste alla ledare vara insatta i vad som händer i de delar av konfirmandundervisningen där de själva inte är ledare eller deltar. Även om teamarbete kräver tid möjiggör det att man får till stånd sådant som knappast skulle lyckas för en enskild person.

Konfirmandgruppen uppmuntras
genast i början
av konfirmandtiden
och åtminstone före
den intensiva perioden
att planera tillsammans.

Konfirmandgruppen uppmuntras genast i början av konfirmandtiden och åtminstone före den intensiva perioden att planera tillsammans. När den intensiva perioden inleds måste strukturen vara planerad, men samtidigt är det bra att den är flexibel och kan ändras.

Den gemensamma lärprocessen är dialogisk på många sätt. Hela gruppen, även ledarna, är med och uppnår förståelse tillsammans. Konfirmandledaren behöver inte vara en allvetande person som delar ut information, utan han eller hon är som en längre hunnen reskamrat som själv också lär sig nytt om Gud och om livet som kristen. Det är bra om ledarna kan lösgöra sig från rollen som expert och bli stödpersoner som också funderar över livet och olika frågor. På detta sätt byggs en andlig gemenskap och en församling.

Även om det gemensamma arbetet är en dialog och de ungas egen aktivitet framhävs i lärandet, behövs även konfirmandledarnas sakkunskap. Ledarens uppgift är att ringa in vad konfirmanderna ska lära sig, styra arbetet till exempel genom att hjälpa gruppbildningen, ge feedback och ordna lärandesituationer. Det finns också stunder då ledaren i egenskap av sakkunnig förmedlar sådan information som behövs för att förstå innehållet. Handledning av lärandet kräver att ledaren bedömer den aktuella situationen, samt hurdant stöd gruppen och de enskilda konfirmanderna behöver.

Konfirmanden är expert på sitt eget liv och på hur han eller hon lär sig. Samtidigt behöver de unga en vuxen som hjälper dem strukturera sina tankar om Gud, sin syn på livet och den kristna tron. Tanken att den unga är subjekt och delaktig utmanar församlingarna att utvärdera sitt sätt att genomföra konfirmandarbetet. Detta betyder att många förfaringssätt i konfirmandarbetet och till exempel ordvalen medvetet måste analyseras. Ledarna bör aktivt fundera över vad de ungas delaktighet i konfirmandarbetet innebär. Vad betyder det för sådana unga som är tystlåtna och tillbakadragna och vad betyder det för de allra mest aktiva konfirmanderna? Hur ger man varje konfirmand lagom mycket ansvar och ändå utrymme att i lugn och ro vara en del av gruppen? Vilka rutiner i konfirmandarbetet förhindrar de ungas delaktighet? På vilka olika sätt kan de unga delta i planeringen och genomförandet av konfirmandundervisningen och konfirmationen?

3.3 Resurser för konfirmandarbetet

I församlingarna är det viktigt att fästa uppmärksamhet vid tillräckliga resurser för konfirmandarbetet. Det är viktigt att bedöma hur stor arbetsinsats en skriftskola kräver i förhållande till det övriga arbetet. Många sakkunniga har bedömt att när förberedelserna, mötena, kommunikationen och efterarbetet beaktas motsvarar arbetsmängden för en skriftskola ungefär tre–fyra veckor annat arbete. Konfirmandarbetets krävande och belastande karaktär bör beaktas i arbetsarrangemangen i församlingen. Rekommendationen är att det ska finnas åtminstone en vuxen ledare för varje påbörjad grupp med tio unga, hjälpledarna medräknade.

Antalet konfirmander bör vara högst 25 per grupp. Detta är motiverat med tanke på grupprocessen, säkerheten och delaktigheten samt för att gruppmedlemmarna ska bli bekanta med varandra. Dessutom är det viktigt att olika konfirmanders behov tillgodoses i konfirmandarbetet. Kyrkorådet eller församlingsrådet kan av särskilda orsaker besluta om en överskridning av gruppstorleken. Om antalet konfirmander vissa år är särskilt högt ska man överväga att dela in gruppen i flera undervisningsgrupper.

I utvecklingen av ledarnas kompetens ska man stärka medvetenheten om gudstjänstlivets betydelse, överbrygga gränserna mellan olika verksamhetsområden samt omforma de anställdas roll från lärare till handledare och möjliggörare. Det är också viktigt att utveckla de anställdas dialogfärdigheter, pedagogiska kunnande och datatekniska färdigheter.

3.4 Konfirmandundervisningens struktur

Konfirmandundervisningen genomförs under en halvårsperiod i enlighet med de lokala förutsättningarna och intensifieras kring den intensiva perioden. Med intensivperiod avses ett läger eller dagsläger inklusive en eller flera närdagar, då konfirmanderna sover hemma. Närdagarna genomförs tidsmässigt nära lägret/dagslägret. Syftet med dessa är att främja gruppanpassningen och skapa en grund för det gemensamma lärandet. En närdag kan byggas upp på samma sätt som en lägerdag.

Konfirmandprocessen omfattar fyra delar: temadagar, gudstjänst- och ungdomsverksamhet, intensivperiod och konfirmation. Hela gruppen är tillsammans under alla dessa delar. Tidpunkten för temadagarna, gudstjänsterna och deltagandet i ungdomsverksamheten kan anpassas enligt de lokala behoven. De kan infalla antingen före eller efter den intensiva perioden eller både före och efter den. Dessa avsnitt bildar en gemensam process som pågår i sammanlagt ungefär ett halvår och omfattar 80 timmar. Genomförandet och delarnas ordning planeras lokalt och skrivs in i den lokala planen.

I konfirmandgruppen börjar man genast bli bekant med varandra och grupprocessen inleds redan när konfirmanderna får veta vem som hör till gruppen. Målet med temadagarna, gudstjänsterna och deltagandet i ungdomsarbetet är ändå inte i första hand gruppanpassning utan att de unga ska få en koppling till den lokala församlingen, sin egen andliga gemenskap. Gruppbildningen och tryggheten i gruppen stärks i främsta hand under intensivperioden.

Särskilt i stora församlingar är det en utmaning att fördela många konfirmandgruppers samlingar och resurser på ett meningsfullt sätt under halvåret. Samtidigt har man särskilt i små församlingar god erfarenhet av att konfirmandundervisningen börjar till och med redan i oktober och följer kyrkoårets rytm för att intensifieras kring den intensiva perioden.

Konfirmandundervisningen ska byggas upp till en sammanhängande helhet. Två timmar långa möten en gång per månad är för det mesta inte en meningsfull struktur, utan antalet träffar ska begränsas och flera moment ska förenas på samma dag. Man kan till exempel bjuda in konfirmanderna och deras familjer till högmässan och därefter fira en dag för familjen i kyrkan. Man kan också efter gudstjänsten delta i ett Gemensamt ansvar-evenemang eller gå ut med insamlingsbössor.

Tidpunkten för konfirmationerna bestäms också lokalt. I Finland är sommarkonfirmation en tradition som sträcker sig långt bak i tiden. I många församlingar har man dock goda erfarenheter av konfirmationer på hösten. Det är ofta naturligare och mer motiverande för de unga att delta i församlingens gudstjänstliv efter den intensiva perioden än före den. Deltagande i gemensamma gudstjänster, ungdomsverksamhet och församlingens evenemang utgör en naturlig bro för konfirmanden från den intensiva perioden till att bli en aktiv delaktig medlem i församlingen. På detta sätt kan konfirmandarbetet målmedvetet styra de unga till den lokala församlingsgemenskapen.

Konfirmandundervisningens struktur:

Temadagar
- Startdag: konfirmanderna lär känna varandra
- Föräldradag eller föräldrakväll och möjlighet att bekanta sig med familjerna
- I samband med de första träffarna hålls den första gudstjänst- och nattvardsundervisningen
- Konfirmandgruppen har 2–4 egna temadagar/träffar eventuellt i samband med en gemensam tillställning för hela församlingen, till exempel:
  Gemensamt ansvar-evenemang eller insamling
  Temadag om internationell diakoni och mission
  Musikevenemang eller konsert

Temadagarna kan ordnas för en grupp eller för hela församlingens/prosteriets konfirmandgrupper. Målet är att konfirmanderna deltar i alla aktiviteter som grupp, tillsammans med de egna konfirmandledarna. Därför slopas stämpelkort och andra kontrollredskap.

Gudstjänster och ungdomsverksamhet

3–5 gudstjänster som konfirmanderna deltar i som grupp. Konfirmandgruppen planerar, förbereder och genomför en gudstjänst. Gruppen deltar i nattvardsfirandet tillsammans med konfirmandledarna vid flera gudstjänster.

Gruppen deltar åtminstone 1–3 gånger i församlingens ungdomsverksamhet tillsammans eller vid behov indelade i mindre grupper. Om församlingen inte har ungdomsverksamhet deltar gruppen tillsammans i på förhand bestämda evenemang i församlingen eller i ungdomsverksamheten i en grannförsamling.

Intensiv period (närperiod + läger eller dagsläger)

1–2 närdagar och minst 7 lägerdagar.

Konfirmation

som föregås av en tillräckligt lång förberedelse inför konfirmationen.

Två timmar långa möten
en gång per månad
är för det mesta inte en meningsfull struktur,
utan antalet träffar ska begränsas
och flera moment ska förenas på samma dag.

3.5 En skriftskola – många alternativa former

Den vanligaste och mest populära formen av den intensiva perioden som hör till konfirmandundervisningen är ett *läger.* På lägret får de unga uppleva gemenskap, stillhet och deras självkänsla stärks. De kan uppleva att de blir mer självständiga och de får vara i naturen. Lägret skapar man tillsammans. Det finns också tid för att bara umgås, koppla av och tänka över olika saker. En gemenskap där man ”bara” får vara är en efterlängtad upplevelse för dagens unga. Enligt konfirmandundersökningar är lägrets längd också av betydelse för hur lyckad skriftskolan är. Ett tillräckligt långt läger har en positiv inverkan på de ungas intresse för det andliga livet, tron på Gud och erfarenheten av närhet till kyrkan. Därför ska lägret pågå i minst 7 dagar.

Konfirmandundervisningen är avsedd för alla unga, men deltagandet i läger är inte möjligt eller lockande för alla. Ett bra alternativ till ett läger är ett *”dagsläger”* eller *”stadsläger”*, där nätterna tillbringas hemma. I dagslägren deltar också unga med särskilda behov och unga som är socialt tillbakadragna. Gruppens sammansättning ska beaktas i planeringen och lika mycket resurser ska satsas på ett dagsläger som på konfirmandlägret. Ett dagsläger kan till exempel byggas upp som fem timmar långa dagar. Då pågår det i 10 dagar.

En *kvällsskriftskola* samlas till exempel en kväll per vecka i ungefär ett halvår. Detta kan vara ett bra alternativ för unga som av en eller annan orsak inte kan delta i lägerskriftskola eller som inte orkar delta i så långa dagar som på dagslägret. Vid behov ordnas konfirmandundervisningen flexibelt som enskild konfirmandundervisning eller på annat sätt skräddarsytt.

På många ställen ordnas olika slags *temaskriftskolor* som idrotts-, vandrings-, medie- eller konstskriftskolor. Ofta är det församlingsmedlemmarna som lyfter fram behov eller önskemål om temaskriftskolor. Det gemensamma intresset kan i sådana fall förena hela gruppen. I temaskriftskolorna är det bra att utnyttja det kunnande som finns i arbetsgemenskapen och hos församlingens medlemmar.

Konfirmandarbetet är alltid församlingens och kyrkans verksamhet. Med stiftets tillstånd ordnar även kristna organisationer egen konfirmandundervisning. Oberoende av arrangören genomförs konfirmandundervisningen alltid i enlighet med kyrkolagen och planen för konfirmandarbetet. *I organisationernas skriftskolor* kommer deltagarna vanligen från flera församlingar och den intensiva perioden genomförs som ett läger. Konfirmationen utgör vanligen avslutningen på lägret.

Det är viktigt att man i organisationernas skriftskolor också beaktar kontakten till hemförsamlingen. Även när konfirmandundervisningen ordnas av en organisation innehåller den ett avsnitt före den intensiva perioden då de unga deltar i temadagar, gudstjänster och ungdomsverksamhet i hemförsamlingen. Det är viktigt att den unga känner att han eller hon är en del av sin hemförsamling och kan delta i den gemensamma konfirmandupplevelsen tillsammans med andra jämnåriga och med sina vänner. Organisationerna och den lokala församlingen behöver kommunicera med varandra. Unga som deltar i konfirmandundervisningen någon annanstans ansluts till församlingens övriga konfirmandarbete antingen som en separat grupp eller genom att de styrs till befintliga konfirmandgrupper i den egna församlingen för de avsnitt som genomförs i den lokala församlingen. Det inledande avsnittet i en organisations skriftskola kan dessutom omfatta uppgifter eller möten som organisationen genomför, till exempel med hjälp av internet eller sociala medier. På detta sätt hjälper man gruppmedlemmarna att lära känna varandra och främjar gruppanpassningen samt introducerar konfirmandundervisningens teman. Det arbete som sker före lägret ger också de unga möjlighet att delta i planeringen av konfirmandundervisningens innehåll.

Under den intensiva perioden i en organisationsskriftskola uppmanas de unga att delta i organisationens ungdomsverksamhet men också i den egna hemförsamlingens ungdomsverksamhet. Efter konfirmationen, när ungdomsverksamheten i församlingarna inleds, bjuder församlingen in dem som deltagit i konfirmandundervisningen någon annanstans till den egna församlingens ungdomsverksamhet. Organisationen och församlingen tävlar således inte om den ungas uppmärksamhet utan samarbetar för de ungas bästa.

Specialskriftskolor eller smågruppsundervisning ordnas till exempel för unga som har svårigheter med lärande, kommunikation eller sociala färdigheter. Specialskriftskolan är vanligen en liten grupp. Rekommenderad gruppstorlek är högst 12 konfirmander. Församlingen är skyldig att ordna konfirmandundervisning för alla. I praktiken är det ofta bra att samarbeta med andra församlingar, eftersom det i en församling inte nödvändigtvis finns ett tillräckligt antal konfirmander eller tillräcklig kompetens. Det behövs också samarbete med hem och skolor.

Modersmålet är en människas känslospråk och bönespråk. För döva eller allvarligt hörselskadade barn eller till exempel barn till döva föräldrar är det ändamålsenligt att få konfirmandundervisningen på teckenspråk. En lämplig undervisningsgrupp är 6–8 personer så att gruppmedlemmarna ser varandra.

Konfirmandundervisningen för *utvecklingsstörda* unga anpassas alltid till varje konfirmands situation i samarbete med den ungas skola och föräldrar. Om konfirmandundervisningen genomförs som en smågruppsskriftskola för utvecklingsstörda är undervisningsgruppens storlek högst 8 konfirmander (4 i en grupp för gravt utvecklingsstörda). Många med lätt funktionsnedsättning kan delta i den vanliga konfirmandundervisningen. I en sådan integrerad grupp kan antalet konfirmander vara 20, av vilka 6–8 är lindrigt utvecklingsstörda unga. Alternativa former för konfirmandundervisning för utvecklingsstörda är läger, dagsläger och enskild konfirmandundervisning.

Assistenternas uppgift är att säkerställa att konfirmanderna kan delta i konfirmandundervisningen så tryggt och självständigt som möjligt. Idealet är att varje

konfirmand har en egen assistent. Ibland kan en konfirmand behöva två assistenter samtidigt för att kunna delta i konfirmandundervisningen. I de fall då förutsättningarna i handikapplagen uppfylls har en gravt handikappad person subjektiv rätt är att få en personlig assistent för konfirmandundervisningen. Därför är det viktigt att nämna konfirmandundervisningen i den personliga planen för handikappservice och ansöka om en personlig assistent. Som assistenter behövs vanligen professionella assistenter. På lägret kan dessutom några hjälpledare vara med. I en ny grupp och särskilt på ett läger är behovet av hjälp och handledning större än i en bekant skolmiljö. Många utvecklingsstörda unga behöver hjälp hela tiden för att röra sig, förflytta sig och gå på toaletten. För en autistisk person kan redan nya gruppsituationer kännas utmanande. Olika sätt att kommunicera, en tillgänglig och trygg miljö och en klar struktur är förutsättningar för konfirmandundervisningen för utvecklingsstörda. Kommunikationen ska vara på lättläst svenska och med hjälp av bildmaterial och kroppsspråk. Familjen har en aktivare roll i konfirmandundervisningen för utvecklingsstörda än i andra former av konfirmandundervisning.

3.6 Konfirmandundervisning för vuxna

Planen för konfirmandarbetet 2017 utgör en gemensam grund även för konfirmandundervisningen för vuxna och smågrupper för vuxenkonfirmander. Konfirmandundervisningen för vuxna omfattar minst 20 timmar. Vuxnas livssituationer och behov av lärande är olika och därför kan lärandeprocessen till exempel för invandrare kräva mer än 20 timmar. Det är viktigt att reservera tillräckligt mycket tid för samtal om personens livssituation, önskemål och behov.

I konfirmandundervisningen för vuxna ingår möten mellan prästen och den vuxna konfirmanden samt deltagande i församlingslivet. De utarbetar tillsammans en personlig plan för hur hela konfirmandundervisningen genomförs. I den personliga planen kan man bland annat beakta den vuxna konfirmandens bakgrund, livssituation, orsaken till att han eller hon deltar i konfirmandundervisningen samt personliga mål och önskemål beträffande konfirmandundervisningen och dess tidtabell. Även smågrupper för vuxenkonfirmander planeras så att undervisningen motsvarar deltagarnas behov och livssituation.

Många vuxna konfirmander är vana att utnyttja elektroniska inlärningsplattformar och verktyg. Även när dessa verktyg utnyttjas ska konfirmanderna delta i församlingslivet, till exempel i gudstjänster och förrättningar såsom dop och konfirmation. Om en vuxen konfirmand deltar i församlingens katekumenatgrupp kan denna verksamhet inkluderas i konfirmandundervisningen för vuxna. Det är ändå viktigt att komma överens om detta med de berörda och även i detta fall ska en personlig studieplan utarbetas för konfirmandundervisningen.

3.7 Verksamhetsmiljöns utmaningar och möjligheter

Under de senaste årtiondena har världen och samhället förändrats i snabb takt både lokalt och globalt. På global nivå befinner sig världen i många hänseenden i en brytningstid. Människors förväntade livslängd och hälsa utvecklas i gynnsam riktning och den extrema fattigdomen minskar. Samtidigt leder i synnerhet klimatförändringens följdverkningar och krig till större flyttningsrörelser och mera lidande. Förändringen är pågående och svår att förutse. I Finland håller enhetskulturen på att försvinna. Ojämlikheten i samhället ökar, men också den kulturella mångfalden. Den teknologiska utvecklingen förändrar vardagslivet på många sätt. Klimatförändringen och dess följdfenomen utmanar också Finland i allt högre grad.

Den förändrade verksamhetsmiljön kräver också mer flexibilitet än tidigare av kyrkorna samt förmåga att både bedöma och förändra sina verksamhetsmodeller i enlighet med de lokala behoven. Kyrkan måste söka sin egen roll mitt bland utmaningar och polarisering av många slag. När otryggheten ökar längtar människor efter trygghet. Kyrkan har ett budskap om trygghet, fred och kärlek. Dess budskap ska synas i praktiken även i konfirmandundervisningen och livet under konfirmandtiden.

Kyrkans arbete och därmed även konfirmandarbetet påverkas också av ökad religionslöshet, ateism och religiös pluralism och alldeles särskilt av religionskritik och en religionsfientlig atmosfär. I och med att kyrkans medlemsantal har sjunkit förändras kyrkans verksamhetsmiljö. Att kyrkans och samhällets ekonomiska läge försämras är ett hot som man i församlingarna försöker reagera på bland annat genom att omfördela arbetsuppgifter, slå samman verksamhetsområden, öka samarbetet mellan församlingarna, slå samman församlingar, lägga ut arbete på entreprenad och ingå avtal om köpta tjänster. De frivilligas betydelse i kyrkan ökar. Hur sköter vi konfirmandarbetet trots de allt knappare resurserna? Vad är kyrkans roll och konfirmandundervisningens plats i en miljö som omfattar många olika åskådningar och som också kan vara religionskritisk? Hur kan konfirmandundervisningen lotsa de unga till att hitta sin plats i gemenskapen med Gud och församlingen?

Finland blir år för år allt mer ett land med kulturell mångfald. Människor har olika uppfattningar om till exempel kön och sexualitet, ideologi, livsåskådning och etnicitet. Immigration, och särskilt antalet flyktingar och asylsökande och deras betydelse för Finland och övriga Europa är svåra att förutsäga. Enligt uppskattningar kommer det att finnas över en halv miljon invandrare i Finland 2030. Kulturell mångfald och invandring aktiverar ofta religiositeten. Religionen blir för många en trygghet och en fast hållpunkt. Till skriftskolorna söker sig unga med allt brokigare bakgrund och även invandrarungdomar hittar allt oftare skriftskolorna och hjälpledarverksamheten.

Man kan vara ung på många olika sätt. Ungdomskulturen är splittrad, förändras snabbt och är geografiskt mycket varierande även i små samhällen. Det är

Den förändrade verksamhetsmiljön kräver också mer flexibilitet än tidigare av kyrkorna.

viktigt att följa med vad som är aktuellt i dagens ungdomskultur. Med hjälp av ungdomskulturen kan unga söka och bygga upp sin egen identitet, utvecklas, hitta gemenskaper och kanaler för sin kreativitet. Men det kan också uppstå icke önskvärda följdföreteelser. De värsta formerna av dessa är destruktiv gängbildning, användning av droger och andra rusmedel eller rasistiskt, våldsamt och kriminellt beteende. Ungdomskulturen bör analyseras regelbundet på lokal nivå så att konfirmandledarna kan beakta och känner till eventuella riskfaktorer. Hur säkerställer vi att kyrkans väsen som en inkluderande, internationell och ekumenisk gemenskap syns i konfirmandundervisningens innehåll och handlingssätt? Hur byggs den kristna identiteten upp när hela skalan av åskådningar är närvarande? Konfirmandledaren behöver kunna gå i dialog med i synnerhet ateism och islam.

Skolans religionsundervisning fokuserar allt tydligare på religiösa fenomen och religionsvetenskap. Därför bör konfirmandundervisningen tydligare än tidigare erbjuda redskap som hjälper de unga att bygga upp en kristen identitet och ett kristet andligt liv. Konfirmandarbetet ska allt starkare främja bibelkunskap och erbjuda svar till exempel på frågan varför Bibeln bör tas på allvar och hur den kan förstås eller hur man kan se på relationen mellan tro och vetenskap. Ett aktivt samarbete med skolan på lokal nivå och riksnivå är viktigt.

Teknologin utvecklas och förändrar världen och kommunikationen mellan människor. Utvecklingen av teknologin påverkar människors liv på nästan alla nivåer. Nytto- och underhållningsteknologin är en del av vardagslivet. De sociala medierna har förändrat relationerna mellan människor och de har ökat möjligheterna att få vänner, skapa nätverk och hålla kontakt. Samtidigt är de ibland en kanal för mobbning och för att lämna någon utanför. Teknologin är också en del av en tidsenlig, modern lärmiljö som de unga har vant sig vid i skolvärlden. Den digitala teknologin har fört med sig nya pedagogiska inlärningsplattformar och redskap som gärna ska utnyttjas i konfirmandundervisningen. Att söka och inhämta information samt foga ny information till den tidigare kan göras på ett nytt sätt när moderna redskap är tillgängliga i konfirmandundervisningen. Församlingarna och lägergårdarna bör se till att den tekniska beredskapen är tidsenlig. Konfirmanderna kan också om man så kommer överens vara i kontakt med hemmet och faddrarna med hjälp av telefoner och datorer när de är på läger.

Definitionen av familj har under de senaste årtiondena blivit en personlig fråga. Som familj ses allt oftare den grupp människor som personen upplever som sin familj, och till familjen räknas de man vill att ska höra till familjen. Vid sidan av kärnfamiljerna finns det i allt större utsträckning bl.a. ensamförsörjare, nyfamiljer, regnbågsfamiljer och fosterfamiljer. Konfirmandgruppen kan bestå av unga med mycket olika familjebakgrund och sociala realiteter. Även om alla familjer har bekymmer och problem av något slag mår största delen av de finländska barnen och unga mycket bra och har kanske en bättre barndom än någon tidigare generation. Klyftan mellan unga som mår bra och unga som mår mycket dåligt ökar dock.

Föräldrarnas drogproblem, arbetslöshet, psykiska problem och familjevåld ökar missförhållandena och risken för utslagning bland barn och unga. Barnfattigdomen ökar snabbt och ärvs med stor sannolikhet. Fattigdomsrisken är störst i familjer med många barn och bland ensamförsörjare med barn. Den kan på många olika sätt inverka på barnets och den ungas liv så att deras hälsa försämras och de utesluts från hobbyverksamhet och det sociala livet. Familjernas förmögenhetsskillnader bör finkänsligt beaktas i konfirmandarbetet till exempel genom möjlighet till sänkta lägeravgifter och lyhördhet vid tillämpning av digital teknologi som förutsätter att de unga har egen utrustning.

Det finländska samhället är diversifierat och levnadsomständigheterna förändras mycket snabbt. Därför måste verksamhetsmiljön analyseras lokalt och tillräckligt ofta. Denna analys måste göras med åtminstone ungefär tre års mellanrum och den utgör bakgrund för den lokala planen för konfirmandarbetet. På detta sätt kan de församlingsanställda och de andra konfirmandledarna planera en framgångsrik konfirmandundervisning i sin församling.

3.8 Lokal planering

Församlingens anställda kan bäst bedöma de lokala behoven och resurserna. I församlingarna utarbetas en lokal plan för konfirmandarbetet och de enskilda skriftskolornas planer grundar sig på den. Den lokala planen är i första hand avsedd för de anställda och den säkerställer konfirmandundervisningens kvalitet, ett jämlikt bemötande av de unga samt informationsutbytet till exempel med nya anställda.

Den lokala planen kan ha fyra avsnitt:

- En beskrivning av verksamhetsmiljön (t.ex. storleken på åldersklasserna, kulturella utgångspunkter, andliga traditioner, migration).
- De lokala principerna för hur konfirmandundervisningen genomförs (t.ex. hur målen för konfirmandundervisningen nås, hurdana pedagogiska förfaringssätt som används, hur hjälpledarna, familjerna och olika konfirmander beaktas, hur man bygger en bro mellan verksamheten för yngre flickor och pojkar till konfirmandundervisningen och från konfirmandundervisningen till ungdomsverksamheten och vuxenlivet, utvärdering och respons, teamarbete, konfirmation).
- Information och marknadsföring av konfirmandarbetet.
- Bilagor (t.ex. reglemente, hjälpledaravtal, säkerhetsinstruktioner, lokala avtal).

Den lokala planen görs upp för tre år och utvärderas årligen. Den lokala planen för konfirmandundervisningen godkänns av församlingsrådet eller kyrkorådet. Den medarbetare som ansvarar för konfirmandundervisningen gör upp en årsplan där den kommande periodens konfirmandgrupper, medarbetare och primära mål framgår, inklusive start, intensivperiod och konfirmation.

Det är bra om grannförsamlingarna, särskilt i kyrkliga samfälligheter, är medvetna om varandras lokala planer och medvetet strävar efter att utveckla konfirmandarbetet i samma riktning. Det är viktigt med samarbete över församlingsgränserna, eftersom många unga finner det naturligt att gå hela konfirmandundervisningen i grannförsamlingen.

3.9 Utvärdering som redskap för utvecklingen av konfirmandarbetet

Konfirmandarbetet ska alltid utvärderas. Konfirmandarbetet kan utvecklas så att det tillgodoser behoven genom att man utvärderar hur det har genomförts beträffande både en enskild skriftskola och hela församlingens konfirmandarbete. Dessutom utvärderas konfirmandarbetet och dess praxis årligen på riksnivå. Både en enskild skriftskola och församlingens konfirmandarbete utvärderas och utvecklas i förhållande till de uppställda målen. Målen anges i den riksomfattande planen för konfirmandarbetet och lokalt dessutom i församlingens lokala plan.

Målet med den utvecklande utvärderingen är att identifiera god praxis, verksamhetens styrkor och utvecklingsobjekt samt hjälpa att ställa upp praktiska mål för hur verksamheten ska inriktas. Precis som för en enskild skriftskola behövs delaktiga utvärderingsmetoder även för utvärderingen av församlingens gemensamma konfirmandarbete.

Utvärderingen av en enskild skriftskola ska inte endast göras i slutet av den utan det är bra att under processens gång se över hur skriftskolan genomförs i förhållande till målen. I stället för att utvärdera konfirmanderna och deras verksamhet är det nödvändigare att utvärdera genomförandet av skriftskolan och ledarnas arbete. Hur har målen uppfyllts i olika skeden av konfirmandundervisningen? Vad förhindrar eller försvårar måluppfyllelsen? Vad kan vi vara nöjda med och vad borde kanske ännu ändras i vårt sätt att arbeta? Det är också viktigt att diskutera med hjälpledarna och höra deras erfarenheter och tankar. Det är bra att göra utvärderingen redan efter den första träffen så att man vid behov kan ändra verksamhetsmodellerna.

Utvärderingen av en enskild skriftskola ska inte endast göras i slutet av den utan det är bra att under processens gång se över hur skriftskolan genomförs i förhållande till målen.

Till den dagliga utvärderingen av skriftskolan hör en granskning av gruppens dynamik. Stämningen i gruppen kan ganska lätt identifieras. I en avspänd atmosfär vågar många tala och samtalsämnena kan vara personliga. I en reserverad atmosfär talar endast få och samma personer. I gruppen kan man iaktta hur de unga väljer sin plats, vem som är nära varandra, vem som alltid stannar i bakgrunden och vilka som håller sig långt från varandra. De ungas icke-verbala kommunikation, kroppshållning, miner samt val av plats talar sitt eget språk. Människor som ser avspända ut trivs vanligen också bra. Även oro eller ångest syns utanpå. Hur och på vilket sätt man talar och vem som talar är också av betydelse. En trygg och avspänd atmosfär uppmuntrar även blygare medlemmar att tala.

Under hela konfirmandtiden bör man då och då fråga de unga hur de mår. Personliga samtal är mycket viktiga. Varje konfirmand behöver få samtala med en vuxen under konfirmandtiden.

Viktigare än utvärderingen av de ungas lärprocesser är att uppmuntra och sporra dem. När inlärningen utvärderas är det viktigt att göra det tillsammans med konfirmanderna. De unga kan vara med och bestämma hur utvärderingen görs. Delaktighet, möjlighet att diskutera och växelverkan karaktäriserar en sådan utvärdering som stöder konfirmandernas lärande och tillväxt. De bör känna att de vuxna som arbetar med dem stöder och uppmuntrar dem. Olika metoder för självvärdering och grupputvärdering samt utvärderingssamtal lämpar sig bra i konfirmandarbetet. Även webbaserade utvärderingar, personliga samtal, intervjuer, olika slags konkreta utvecklingslinjer och studiedagböcker har gett goda erfarenheter.

Ledarna bör fundera över hur deras ordval stöder de unga och deras lärande. På vilket sätt ger jag feedback som stöder de ungas utveckling och upprätthåller deras motivation att växa som kristna? Att ge feedback och göra en utvärdering borde göras till positiva erfarenheter för alla. Om en slutrepetition hålls i skriftskolan är det bra att de unga i god tid vet vad som förväntas av dem.

När man i början har sammanställt önskemålen och målen tillsammans med de unga är det i slutet av konfirmandtiden lättare att tillsammans med dem utvärdera hur de förverkligades. Ledarna behöver diskutera med de unga och i teamet fundera över vad som stödde de ungas lärande och vad som försvårade det. Vad borde man nästa gång kanske göra på ett annat sätt?

Konfirmandundervisningen utvecklas utifrån responsen, de anställdas egen utvärdering och behoven i den lokala verksamhetsmiljön. Efter konfirmandtiden samlar man in respons av konfirmanderna, hjälpledarna och i den utsträckning det är möjligt även av konfirmandernas föräldrar. Medarbetarna ska gå igenom responsen noggrant. Den ger viktig information för den mer omfattande utvärderingen efter konfirmationen. Det är nödvändigt att konfirmandteamet samlas för att tacka varandra och utvärdera vad som gick bra och vad som kunde göras på ett annat sätt nästa gång. Domkapitlens stöd och tillsyn utvecklas målmedvetet.

För en riksomfattande utveckling och utvärdering av konfirmandundervisningen samlas statistik- och forskningsdata in samt respons av konfirmanderna själva via det riksomfattande utvärderingssystemet. Samma information betjänar också den lokala utvecklingen. Den lokala och riksomfattande kommunikationen kring konfirmandarbetet ska skötas aktivt.

Unga nu och i framtiden förtjänar en högklassig konfirmandundervisning, där de får chans att fundera på livets och trons hemligheter inför Gud och tillsammans med sina ledare och andra unga. Därför är det en ansvarsfull uppgift att utveckla konfirmandundervisningen. Som kyrka och kyrkligt anställda arbetar vi ändå inte bara i egen kraft.

”Dina tankar, o Gud, är för höga för mig,
väldig är deras mångfald.
Vill jag räkna dem är de flera än sandkornen,
når jag till slutet är jag ännu hos dig.”
(Ps. 139:17-18)

I konfirmandplanen
Ett stort under
ställs ungdomarna i centrum.

De unga är subjekt och deras delaktighet
såväl i konfirmandarbetet
som i församlingens övriga liv
stärks medvetet.

GRANO OY 2017

KYRKOSTYRELSEN

ISBN 978-951-789-583-5 (hft.)
ISBN 978-951-789-584-2 (PDF)

9 789517 895842

EV. LUTH. KYRKAN I FINLAND

evl.fi